Otuz üçüncü sene. Sayı: 4851—495

Pazartesi 20 Birinciteşrin 1941

EGE SPOR

İzmirde çıkan bu yegâne haftalık spor mecmuasının 15 inci sayısı da pek güzel bir şekilde çıkmıştır. Sporculara tavsiye ederiz.

Tasviri Efkâr

MÜSTAKİL YEVMİ GAZETE

Telefon: 20520
Telg. Tasviriefkâr, İstanbul

Hayatın ıstırapları, felâketleri ve kederleri, kılıklarını değiştirmiş birer dosttur! **Avebury**

(Şerhi 2 nci sahifemizde)

Günün yazısı

Rus cephesinde beşinci ay başlarken

Günler, haftalar, aylar ne çabuk geçiyor. Dün pazar olmak münasebetile Alman - Rus harbinin kaçıncı haftası olduğunu hesap edelim dedik. Çünkü Rusyaya taarruz yine böyle bir pazar sabahı şafakla beraber başlamıştı. Uzun bir hesaptan sonra harbin on altıncı haftasını bitirip on yedinci haftasına girmek, yâni aşağı yukarı beşinci aya başlamak üzere olduğunu gördük. Dört ay müddet ne çabuk geçmiş.

Bu dört ay müddet zarfında Alman - Rus harbi hakkında ne kadar birbirini tutmaz tahminler yürütüldü, ne kadar yanlış mütalealar serdedildi. Yeni bir ay başlamasını vesile ederek ve üşenmiyerek bütün bu tahmin ve mütaleaların bir muhasebe ve mukayesesini yapacak olsak ortaya kim bilir karileri ne kadar eğlendirecek bir halita çıkarmış olurduk.

Gazeteciliğin birinci ve en mühim vazifesi ve gayesi olan (hâdiseleri olduğu gibi görmek ve göstermek) itiyadı her yerde henüz yerleşmemiş gibi görünüyor. Gazetelerin hikmeti mevcudiyeti, yer yüzünde her yirmi dört saatte cereyan eden hâdisat ve şuunu bir ayna gibi göstermekten ibarettir. Akdenizde fırtınaya tutulan bir gemi kayaya çarparak batmış, Amerikanın bilmeyiz hangi eyaletinde nebirler taşarak bütün memleketi sular istilâ etmiş, Çinde bir zelzele olmuş, birkaç saniye içinde birkaç bin kişi ölmüş, Japonyada yeni bir yanardağ zuhur ederek ortalığa ateş saçmıya başlamış veya Babıâli caddesinde hızla geçen bir otomobil bir ihtiyar kadına çarparak zedelemiş. Fakat Belediyenin can kurtaran arabası yetişerek kadını hastaneye götürmiye muvaffak olmuş... M. Churchill yeni bir nutuk söyliyerek yine ateş püskürmüş. M. Roosevelt Amerikanın, dünya milletlerinin hürriyetini kurtarmak için yürek üzüntüsü çektiğini yetmiş beşinci defa bir daha tekrarlamış, Japonyada kabine istifa etmiş, yeni kabineyi de harp taraftarı bir General teşkil eylemiş.

İşte bunlar olan hâdiselerdir ve bu hâdiseleri oldukları gibi, hiç mübalâğa etmeden veya herhangi bir tahrife uğratmadan gazete sahifesinde aksettirmek ilk vazifedir. Bu vazifeye mukabil her gazetecinin, kimsenin katiyen karışmaması lâzım gelen bir hakkı vardır, ki o da her hâdise hakkındaki mütalealarını kendi noktai nazarına, kanaatine, mensup olduğu fırkanın görüşü ve düşünüş zaviyesine göre serdetmektir. Halbuki, öyle zannediyoruz, ki bu vazife ile bu hak birbirine karıştırılıyor, vazife görülmeden evvel haktan istifade cihetine gidiliyor ve bir hâdise daha gazete sahifesine geçirilirken olduğu gibi değil, fakat olması istenildiği gibi aksettirilmek cihetî tercih olunuyor. Ondan dolayı olacak ki şu dört aylık Alman Rus harbi esnasındaki neşriyatın birçoğunda isabet görülememiş, hâdisat, yazanların şahsî düşünce ve ya arzularına göre ya büyülttürülmüş veya küçülttürülmüştür.

Harbin dördüncü ayı bitip beşinci ayı başlamak üzere bulunduğu bugünlerde, cephelerdeki umumî vaziyete gelince bu vaziyetin Almanlar için geçen aylara nisbetle çok müsait olduğu derhal göze çarpar.

Bir kere M. Hitlerin bahseylemiş olduğu yeni büyük taarruzun ilk safhası Almanlar için mühim muvaffakiyetlerle bitmiş gibi görünüyor. Çünkü dünkü Alman tebliği Mareşal Timoçenkonun sekiz ordusunun imha edilerek 650 bin esir daha alındığını bildirmektedir. Bu rakamların söylenmesi dile belki kolay geliyor. Fakat onların delâlet ettiği insan kütleleri göz önüne getirilecek olursa zihinlere durgunluk gelmemek kabil değildir. Meselâ 650 bin esir demek. İstanbul gibi muazzam bir şehre karip bir mamurenin aşağı yukarı nüfusu demektir. Şu halde, Almanlar bir iki haftalık yeni bir hamle ve çevirme hareketi ile, öldürdükleri Ruslardan başka canlı olarak da İstanbul ayarında bir şehrin halkını elde etmiş bulunuyorlar.

TASVİRİ EFKÂR

(Devamı sahife 3, sütun 1 de)

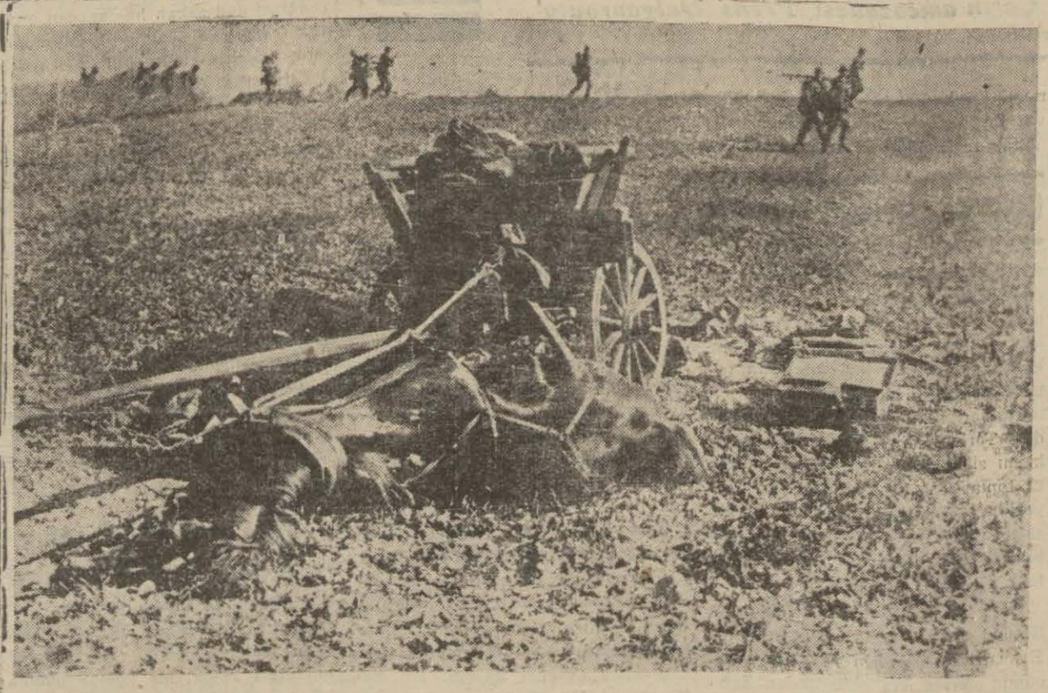

Şark cephesinde Alman ileri karakollarının hareketi

Sovyet tebliği

Almanlar Viazmada ilerliyorlar

Moskovada hummalı bir hazırlık var

Stalin millete bir hitabede bulundu

MOSKOVA, 19 (A.A.)

Sovyet Haberler Bürosunun bugün öğle üzeri neşredilen tebliği:

18/19 ilkteşrin gecesi, kıtalarımız, bütün cephe boyunca düşmanla çarpışmışlardır. Muharebeler bilhassa merkez cephesinde şiddetli olmuştur.

Sovyet tayyareleri, fena hava şartlarına rağmen şecaatle çarpışmakta ve hava kuvvetlerimiz düşman kıtalarına ağır darbeler indirmektedir.

Yağmura ve sise rağmen pilotlarımız Başkumandanlığın kendilerine verdiği vazifeleri yapmaktadırlar.

(Devamı sahife 3, sütun 2 de)

Efganistandaki Alman ve İtalyan tebaası çıkartılıyor

PEŞAVER, 19 (A.A.)

Reuter: — Kâbil radyosunun bildirdiğine göre, Alman ve İtalyan tebaaları Afganistanı terkedeceklerdir. Afgan hükümeti, Alman ve İtalyan tebaalarının memleketlerine Hindistan - Irak - Türkiye yolu ile serbestçe dönmeleri hakkında İngiliz teklifini kabul etmiştir. Afgan hükümetinin bu yoldaki kararı, Alman ve İtalyan Elçiliklerine bildirilmiştir. Elçilikler bu mesele üzerinde mütalâkatlarını beyan etmişlerdir.

(Devamı sayfa 1, sütun 5 de)

Almanların Bu harpteki insan kaybı 4 milyon

Şimdi Almanların elinde iyi teçhiz edilmiş daha 6 milyon asker var

İngilizler, Avrupada bir isyan çıkacağını ümit ediyorlar

LONDRA, 19 (A.A.)

Nafia Nazırlığı Parlamento Müsteşarı bugün söylediği bir nutukta şöyle demiştir:

«Alman kayıpları en aşağı 4 milyonluk bir yekûn tutmuştur. Alman ordusunun en iyi kısmına Rus toprakları mezar olmuştur. Bununla beraber Almanlar bugün iyi teçhiz edilmiş altı milyonluk bir orduya malik olduklarını nazarı itibara almaklığımız lâzımdır.

Amerika Birleşik Devletlerinden yardım gören Rusya ve Büyük Britanyaya karşı harbi devam ettirmek ve aynı zamanda Avrupanın zulüm gören 250 milyonluk bir halkını idare etmek bu milyonlara terettüp etmektedir.

Rusya mücadeleye devam ediyor. İşgal edilmiş Avrupanın sefalet yığınları arasından yeni bir kuvvet çıkmak üzeredir. Bu, dinamik bir kuvvet haline gelebilecek olan bir isyan cereyanıdır ve dünya üzerinde hiçbir kuvvet bunu durduramıyacaktır. Bu hareketin ârazını şahsî sabotaj hareketlerinde görüyoruz. Bu şahsî hareketlerin arkasından kütle halinde hareketler gelecek ve isyan genişliyecektir.»

Alman tebliği

Kıtalarımız Taganrogu işgal ettiler

Çok şiddetli hava muharebeleri oluyor

Romenler Odesayı ilhak ettiler

Führerin umumî karargâhı, 19 (A.A.) — Alman orduları Başkumandanlığının tebliği:

Azak denizile Donetz arasında düşmanın takibine muvaffakıyetle devam edilmektedir. Hücum müfrezeleri sokak muharebelerinde ve evden eve yapılan muharebelerden sonra Taganrog şehrini işgal etmişlerdir. Hususî tebliğde de bildirildiği veçhile Briansk ve Viazma muharebeleri sona ermiştir.

Mareşal Von Bock'un yüksek kumandası altındaki kıtalar, Mareşal Kosselring kumandasındaki hava

(Devamı sahife 3, sütun 3 de)

Dr. Funk ve Dr. Klaudius İtalyada

ROMA 19 (A.A.)

Alman Ticaret Nazırı Funk, müteaddit mesai arkaadşlarile birlikte bu sabah Romaya gelmiştir. Funk'un ziyaretine dair olarak neşredilen bir resmî tebliğde, Alman Nazırının Romada birkaç gün kalacağı ve İtalyan ricalile, iki memleketi alâkadar eden iktisadî ve malî işleri tetkik edeceği söylenmektedir.

Doktor Klaudius da Romada

Roma 19 (A.A.) — D.N.B: Alman Orta Elçisi doktor Klaudius, pazar günü, Bükreşten Romaya gelmiştir. Doktor Klaudius Balkanlarda iki aylık bir seyahat yapmıştır.

Japonyada harp havası

Gazeteler yeni kabinenin bir müdafaa harbine hazırlandığını yazıyorlar

TOKYO 19 (A.A.)

D.N.B: — Gazeteler, yeni kabine hakkında uzun mütalealar yürütmekte ve Japon milletinin, yeni hükûmetten, halihazırdaki gerginliğin emrettiği azimli siyaseti beklemekte kendisini haklı gördüğünü müttefikan söylemektedirler.

Yomiuri Şimbun gazetesi, Japon milletinin, çoktanberi böyle bir kabine beklediğini söylüyor ve diyor ki:

Asker Toyonun yeni kabineyi kurmakta gösterdiği sürat, hükûmetin, kayde değer bir faaliyet sarfedeceğini kanaatini vermektedir. Harp devreleri, daima, siyasetle sevkulceyş arasında mutabakati âmirdir. Fakat siyasetin, askerî icraatla takviyesi de mümkündür.

Nişi Nişi gazetesi, bu defa, Nazırların intihabı, her türlü ihtilâfı bertaraf edecek şekilde yapıldığını belirtiyor ve şöyle yazıyor:

Dış siyaset sahasında, harb hali şimdiden mevcuttur.

Tokyo Asahi Şimbun gazetesi, Japon milletinin, yeni kabineden azimli ve açık bir siyaset beklediğini yazıyor.

(Devamı sahife 3, sütun 2 de)

Wilkie'nin nutku

Amerika her türlü sulh ümidini terk etmelidir

Panama gemileri silâhlandırılıyor

LONDRA, 19 (A.A.)

Nevyorktan bildirildiğine göre, «Hürriyet için mücadele» komitesinin himayesinde, radyo ile, bütün Amerikan milletine hitaben Wendel Wilkie tarafından söylenen bir nutukta, hatip, Amerikanın her türlü sulh ümidini terketmesi lâzımgeldiğini kaydettikten sonra demiştir ki:

«Bizim zaferimiz herkesin zaferi olacaktır. Mihver devletlerinin hedefi dünyaya hâkim olmak, hürriyeti ortadan kaldırmak ve demokrasiyi yıkmaktır. Vapurlarımız silâhlandırılmıyacak olursa, şimdiye kadar olduğu gibi torpillenecektir. Eğer karada ve denizde hürriyet için mücadele edenlere gittikçe artan miktarda süratle malzeme vermiyecek olursak, Mihverin muzafferiyetleri durmıyacaktır. Fakat bu da kâfi değildir. İki yüzlü bitaraflık kanunlarının cephesini ve hilesini ortadan kaldırmalıyız.

Tekrar ediyorum: Sulh ümidini terketmeliyiz. Biz artık Japon askerî şeflerile ve Berlindeki diktatörle sulh aktedemeyiz. Bütün kıtada, bütün Okyanuslarda onun ancak şeriklerini tevkif edebiliriz. Onlar şimdi harbi kazanmak üzere bulunuyorlar. Derhal harekete geçmiyecek olursak geç kalmış oluruz.»

Huzursuzluk

Vaşington, 19 (A.A.) — Vaşington Post gazetesi 48 saattenberi Birleşik Amerikanın hükümet merkezin de hüküm süren huzursuzluğa tereüman olmaktadır. Bu gazete, Amerikanın dünyayı kasıp kavuran fırtı-

(Devamı sahife 3, sütun 7 de)

Münhal Meb'usluklara Parti namzetleri seçildi

General Ali Rıza Artunkal Manisa, Behcet Uz Denizli, Memduh Şevket Bilecik, General Kemal Doğan Ağrı, Halit Onran da Mardin meb'usu oldular

Manisa mebusu olan İstanbul sabık örfî idare komutanı General Ali Rıza Artunkal

Denizli mebusu olan İzmir Belediye Reisi doktor Behçet Uz

Ankara 19 (A.A.) — Boş kalan Ağrı mebusluğuna Emekli Korgeneral Kemal Doğan, Bilecik mebusluğuna Kâbil Büyük Elçisi Memduh Şevket Esendal, Denizli mebusluğuna İzmir Belediye Reisi doktor Behçet Uz, Manisa mebusluğuna Emekli Korgeneral Ali Rıza Artunkal ve Mardin mebusluğuna da eski Burdur mebusu Halid Onaran, 19 ilkteşrin 941 pazar günü yapılan intihapta, Parti namzedi olarak ittifakla seçilmişlerdi.

Almanların işgal ettiği Taganrog'la Kazan ve Kafkasya havalisini gösterir harita

Wandel Willkie

Askerî Vaziyet

Bugünkü Alman - Rus harbinin vasfı

Büyük bir motör mücadelesi içindeyiz, neticeyi, benzine sahip olan kazanacaktır

Yazan: General Ali İhsan SÂBİS

ESKİ ORDU KUMANDANLARINDAN

Rusyada cereyan etmekte olan milyonlar harbinin bâriz vasfı her iki tarafın karşılıklı büyük tank ve tayyare kudretinin, motörlerinin çarpışmasıdır. Gerçi motör harbi bir dereceye kadar İspanyadaki muharebelerde tecrübe edilmişti. İspanya dahilî kavgasında Cümhuriyetçileri, Kimünistler yâni Bolşevik Rusya ile Sosyalist Fransa hükümeti tutmuş ve demokrat İngiltere de bunlara taraftar görünmüştü. Milliyetçi Frankoya; Milliyetçi Nazi Almanyası ile Milliyetçi Faşist İtalya yardım etmişti. Bu suretle bir tarafa Sovyet Rusya, diğer tarafa Almanya ve İtalya tayyare ve tank vererek İspanya topraklarında ve havalarında Rus ve Alman motörleri çarpışmıştı. Fakat bu tecrübe çok ufak mikyasta idi. O zamandanberi geçen

(Devamı sahife 3, sütun 5 de)

Avrupa ile demiryolu münakalâtı

1-2 ci Kânun-942de başlıyacak

VİCHY, 19 (A.A.)

Berlin radyosu, Türkiye ile Avrupa arasındaki demiryolu münakalâtının 1 ikincikânun 1942 den itibaren yeniden tesis edileceğini bildirmektedir.

SPOR

Beşiktaş - G. sarayı 3 - 2, İstanbulspor Fenerbahçeyi 1 - 0 mağlûp ettiler

Dün yapılan Beşiktaş - Galatasaray ma heyecanlı bir an

Bundan başka Vefa - Beykozu 3-1, Altıntuğ - Süleymaniyeyi 5-2, Beyoğluspor-Taksimi 2 - 0 yendiler

Yazısı 4 üncü sahifamizde

GÜNÜN akisleri

Matbuat Haysiyet Divanına bir iş!

Sabah refiklerimizden birinin birinci sahifesinde iki gün evvel garip bir yazı nazarı dikkatimizi celbetti. Bu yazıda (Murad Sertoğlu) imzasile birisinin o gazetede yazdığı fıkralarla gazetenin alâkası olmadığı ve bir müddet devam eden o neşriyatın gazetenin sahibinin malûmatı haricinde yapıldığı bildiriliyordu.

İhtilâs yapan bir tahsildarın herhangi bir ticaret müessesesile alâkasının kesildiğini bildiren ilânlara pek benziyen bu satırları meslek namına çirkin bulduğunuzu ve hâdisenin haysiyet divanı mevzuuna girecek bir şekilde tecelli ettiği hakkında bir kanaat beslediğimizi bildirdikten sonra diyeceğiz ki:

Mahut neşriyatını hiçbir suretle tasvip etmediğimiz Murad Sertoğlu o gazete için lâalettayin bir insan değildi; gazetenin tahrir müdürlüğü vazifesini uhdesine almıştı ve beğenmediğimizi şahsen kendisine de söylediğimiz neşriyatta uzun müddet devam edip durdu.

Şu vaziyet karşısında; ya gazetenin sahibi uzun müddet gazetesini okuyacak kadar gazetesi ne karşı lâkayıttır, şu halde çıkacak ilk hüküm şudur: Bu kadar lâkayıt olan kimsenin maiyetindeki arkadaşlarını bu türlü teşhir etmiye de hakkı olamaz. Yahut da, o da, tahrir müdürünün fikrine iştirak etmiş ve sonradan arkadaşını her nedense feda etmek mecburiyetini hissedince bu zebun, çirkin ve sahibine hiç de şeref vermiyen yolu ihtiyar ederek, Murad Sertoğlunu yaya bırakmıştır.

Bir taraftan bir gazetenin mesuliyetini omuzunda taşımaktan acz duymak ve diğer taraftan patronluk iddiasında bulunmak kabili telif olmıyan iki şeydir ve bu yolda teşhir edilmek o müessesede çalışacak gazeteci arkadaşlarımız için fazla teminat olmasa gerektir.

Cihad BABAN

ENVER PAŞA RUSYADA..?

Tefrika: 96 *Yazan:* **KANDEMİR**

Artık her taraftan silâhını kapanlar Enver Paşanın yanına koşuyorlardı

Onun daha büyük muvaffakiyetleri, zaferlere ulaşması ihtimali gözönünde tutularak ihtiyatlı tedbirler alınmış ve bu cümleden - bilâhare Amanullah Hanın yerine Efgan Padişahı olan - Harbiye Nazırı Mehmet Nadir Han ile Katagan Bedehşan valisi Şah Veli Han, Enver Paşaya tâbi Şarki Buhara hududuna gönderilmişlerdi. Bunlar Enver Paşanın harekâtını günü gününe, adım adım takip ediyorlardı.

Kâbilde bulunan Hacı Sami Beyle Osman Hoca da boyuna silâh tedariki ve gönüllü kaydile meşguldüler.

Bir ay kadar sonra, nisan ortalarında Efdaleddin Han ismindeki birinin kumandasında 300 silâhlıdan mürekkep ilk Efgan gönüllü kafilesi de bir miktar para ve bir hayli silâhla - gelerek Enver Paşaya iltihak etti.

Bu Efgan gönüllülerinin, kelimei şahadetle müzeyyen yeşil bayrakları ve tekbir sadaları içinde gelişleri mu hitte birdenbire umulmadık bir tesir yaptı.

Hele gelenlerin:

— Bu kadar değiliz... Arkamızda daha büyük kafileler var... Fevç fevç bu yana geliyorlar!.

Diyişleri, efkârı büsbütün Enver Paşa lehine çeviriyordu.

Nitekim, o güne kadar Enver Paşadan uzakta kalmış olanlardan meşhur Şir Mehmet ile o âyardaki Kor başıları birer birer gelip Paşaya (biat) etmekten başka çare bulamadılar.

Herşeye rağmen Paşayı kötülemek için uğraşan eski Buhara Emîri taraftarlarile mutaassıp yobazlar ise hâlâ:

— Bu Enver Paşa denen adam cedidlerin en yamanıdır. Sultan Hamidi tahtından atıp Osmanlı ülkesine cedidliği sokan da işte budur. Bizim ülkemizi de o hale getirecektir. Sakın ona uymayınız. Böylesinin sözüne itaat edilmez!...

Diyip durarak menfi propagandalarına devamdan vazgeçmiyorlardı.

Fakat bu propaganda her tarafta aksi tesir yapıyor gibiydi. Nitekim Karatekinde bulunan Fazıl Mahdum da bin kadar silâhlısile Pulhakiyana gelerek Enver Paşayan (biat) etmiştir.

Bu son gelen Karatekin Taciklerile Alay Kırgızları, Şarki Buharanın diğer ahalisine nazaran daha açık gözlü, çevik, dürüst ve bilhassa nizam ve intizama çabuk uyan insanlardı. Hattâ arkalarında bir örnek asker elbiseleri bile vardı.

Bunları takiben (Cildigöl) Kazak Türkmenlerinden de 30 kadar silâhlı ve Türkmenlerinden de 300 kadar silâhlı geldi.

Artık her taraftan, silâhını kapan lar tereddüt etmeden Enver Paşanın yanına koşuyorlardı. Bu suretle mayıs ortalarında Enver Paşanın etrafında 7000 kadar müsellâh insan toplanmıştı.

Fakat dikkat ederseniz görürsünüz ki Enver Paşanın Şarki Buharaya firar edişinden beri yedi ay kadar bir zaman geçmiştir. Bu müddet zarfında Sovyetlerin ellerini bağlayıp hâdiselere seyirci kalmış olduklarını zannedebilir miyiz?.

Vakıa ilk günlerde bir şaşkınlık geçirmemiş değillerdir. Enver Paşanın böyle bir şey yapacağını düşünmedikleri için (belki hakikaten ava çıkmıştır. Yahut, bir iki gün dolaştıktan sonra maceradan vazgeçer de, döner gelir..) diye beklemişlerdir.

Bu bekleyiş boşa çıktıktan sonra ise, vaziyetin ciddiyeti karşısında icap eden tedbirleri almıya başlamışlardır.

O günlerde demiryolları münakalâtı pek muntazam olmadığı gibi, her türlü askerî sevkiyat ve ihzarat da bittabi pek yavaş gidiyordu. İşte bu sebeplerle Enver Paşaya karşı yapılan askerî sevkiyat da biraz gecikmişti.

Enver Paşa bu gecikmeden istifade etmesini bilmişti. Eğer bir taraftan yobazlar, bir yandan da meselâ Kazanlı komünistlerden Alehcan Akçurin gibi partiye girer girmez ateş kesilmiş - yerli bolşeviklerin aleyhteki durup dinlenmiyen propagandası olmasaydı, Enver Paşa o (hiç) denecek kuvvetile bile, herhalde şaşılacak neticeler elde edebilecekti.

Bir yandan (Şehrisebz) den Cebbar, Danyal, Evliyakul ve Abdülresul Beyler, Ferganalılardan eski Hokandemli Şûrası Reisi Adil Can ve Türkmen başlarından Hûdayinazar, hattâ 70-80 yaşlarındaki meşhur hacı Hikem Mogol Katazan kabilesi reisi Paşa Han, Belcivan karloklarının reisi Abdülkadir ve Molla Niyaz gibi tanınmış şahsiyetler de - ekserisi maiyetlerindeki adamlarile - Paşanın safına geçerlerken, bir yandan da aleyhteki tahrikât devam ediyordu.

Hattâ denebilir ki bir müddet sonra Paşayı yıkan, yere seren de Ruslardan evvel, işte bu propaganda olmuştur.

Enver Paşa, karşı taraftaki (Baysun) da bulunan 1200 kadar kızıl askere musallat olmuştu. Onlara bir türlü rahat vermiyordu. Mütemadiyen bunların üstüne akınlar yapıyor, esir ve ganimet alıyor, aynı zamanda da - her hallerini pek beğendiği - Özbekleri talim ve terbiye ile adamakıllı asker haline getirmiye çalışıyordu. Etrafına toplananlardan çoğu, sabırsız insanlardı. Bugün burada, yarın fersahlarla ötede yaşamıya alışmış, hele harp halinde böyle bir tarafa mıhlanıp cephe kurarak - kendi tâbirlerile (çat çut, pat küt ede ede) - günler geçirmekten hoşlanmamış insanlar, Paşayı boyuna harekete, aceleye teşvik ediyorlardı.

(Devamı var)

HATIRALAR

1918 de Moskova

Yeni Sefaret binası için bir halı satın almıştım. Satan adam halıyı salona ferş için bizzat gelmişti. Meğer sabık Çarın amcazadesi Prens Dalgaurouty'nin oğlu imiş.

Galip Kemali Söylemezoğlu

Sovyetler Birliği Reisicümhurunun yanına girmek ve itimatnamemizi vermek üzere Kremlin sarayı avlusunda ilerliyorduk. Yanımıza verilmiş olan müsellâh neferin elindeki müsaade kâğıdına rağmen güçlükle içeri girebilmiştik. Geniş saray avlusunun her tarafı yığın yığın cephane sandıklarile dolmuştu. Bu sırada yanımıza kapalı bir otomobil yaklaştı; içinden genç bir adam indi ve oldukça fena bir fransızca ile geç kaldığı için af diledikten sonra bizi otomobile aldı.

Otomobile girince, Umuru Şarkiye Müdürü «Nutuk söyliyecek misiniz?» dedi. «Lüzumu olmadığını Komiserlikte söylemişlerdi. İsterseniz zemin ve zamana muvafık bir şeyler söylerim» dedim. Bir dairenin önünde durduk. Koridorlardan geçerek bir merdivenden yukarı çıktık. Yine bir hayli yürüdük. Biz bir kapıdan girerken, ayni kapıdan Kont Mirbach çıkıyordu. O da benim gibi siyah bir veston giymişti. Büyücek bir odaya girdik. Sağ tarafındaki kapıdan kumralın her tonunda bir çok başlar uzandı! Bir çok mütecessis mavi ve yeşil göz üzerimize dikildi! Sol tarafta açılan bir kapıdan müstatil bir odaya girdik. Üzerinde yeşil çuha örtülü uzun bir masa arkasında, ayakta, esmer yüzlü, sivri sakallı, gözlüklü, oldukça abusülvecih bir zat duruyordu: Sovyetler İttihadı Cümhuriyetleri Reisi Sverdloff Yoldaş! Sağında, yine ayakta, Hariciye Komiseri Tchitchérine ile muavini Karahan, solunda da tanımadığım üç dört kişi vardı. Elimde Hariciye Nazırımız Ahmet Nesimi Bey tarafından yazılmış bir takdim mektubu vardı (*). Mektubu uzattığım sırada «Böyle bir vazife ile Moskovaya geldiğimden dolayı memnun ve müftehir olduğumu, iki büyük komşu devlet ve millet arasında - hatıratı elimeyi unutturacak - münasebatı dostane teessüs etmesi için elimden geldiği kadar çalışacağımı söyledim. Daha sözümü bitirmeden Mösyö Sverdlof söze başladı: «Dostluktan bahsediyorsunuz. Fakat, ordularınız Kafkasyada harekâtı askeri icrasında devamdır. Bu nasıl iştir? Hükümetinize yazınız da münasebatı dostaneye muhalif bu gibi harekâttan vazgeçsin!» dedi. «Biraz evvel takdim ettiğim nameyi vermek üzere bizzat burada bulunmakliğim hükûmetimin hükûmetinizle münasebatı dostane tesisine yalnız ehemmiyet değil, karar verdiğini isbat eder. Şikâyet ettiğiniz harekâtı askeriyeden haberim yoktur. Şayet yapılıyorsa, üç ay evvel, Petrogradda komisyonda tahriren şikâyet etmiş olduğum Ermeni çetelerini belki takip ile oralarda kalmış olan ehli islâmın ve Osmanlı esirlerinin bekiyetüssüyufunu inidamdan kurtarmak içindir. Her halde derhal Babıâliye şikâyetinizi aynen yazar, hakikati hâli istilâm ederek alacağım cevabı Mösyö Çiçerine veririm, dedim. O esnada yanıma sokulmuş bulunan Mösyö Çiçerin ve Karahanın ellerini sıkıp vedâ ettim ve salondan çıktım. Bir Sefirin ilk namesini takdim merasiminde böyle garip muameleye maruz kalması tabiî, görülmüş şeylerden değildi. Geldiğimiz merasim, daha doğrusu merasimsizlikle yerimize avdet ettik.

Bu parlak merasimi telgrafla hariciyemize bildirdim.

Vaziyet, Almanlar ilerlemekte devam edecek olurlarsa yeniden kat'ı münasebat edilmesi ihtimallerini çoğaltıyordu. Bolşevik hükûmetinin herhangi bir müdafaa tedbiri alabilecek halde olmadığı ve daha ziyade dahilde vaziyeti idameye çalıştığı belliydi. Her gün dört taraftan isyan ve müsademe haberleri gelmekteydi. Moskovada bile âsayiş tam mânasile temin edilememişti. Hükûmet bir hafta evvel Moskova ve Kazandaki Tatar Millî Şûrasını dağıtmış, Tatar alaylarının silâhlarını dahi almıştı. Bu arada Kafkas ehrarından ve sa-

(*) mimi Türk dostlarından doktor Cevat da bir gece evvel Bolşevik bir Tatar tarafından evinde öldürülmüş

ve katil hükûmete teslim olmuştu. Ayni gün Petrogradda bir anarşist hareketinin pek kanlı bir surette bastırıldığını duymuştuk. Şehirlerdeki Bolşevik komiteleri merkezin hemen hiçbir emrini dinlemiyorlar ve istedikleri şekilde hareket ediyorlardı. Terhis edilen askerlerden bir kısmı silâhları, mitralyözleri ve hattâ toplarile beraber köylerine dönüyorlardı. Konuştuğum genç bir gazeteci kız: «Rus ihtilâli politik değil biyolojiktir. Ekmek olmadığı gün halk ayaklanır» demişti.

Hariciye Komiseri Çiçerinle yaptığım görüşmelerde mütemadiyen Ermeni meselesinden ve Türk ordusunun ilerlemekte olduğundan bahsediyordu. Ben de kendisine lâzımgelen cevapları vermekte tereddüt etmiyordum.

Moskovadaki Müslümanlar hakkımızda büyük bir teveccüh gösteriyorlar ve memleketten haber istiyorlardı. Hariciyeye yazdığım bir mektupta: «Tasviri Efkâr, Tanin, Âti, Zaman, Serveti Fünun vesair gazete ve mecmualardan muntazaman ellişer nüsha gönderilmesini» istemiştim. Kazan Müftüsü ve mülga Diniye Nazırı Âlim Can ve sabık İdarei Milliye Reisi Sadri Maksud (Bu zat sonradan Türkiyeye gelmiş ve Büyük Millet Meclisine âza seçilmiştir. Münevver ve tam bir Türktü. Yakınlarda vefat eylemiştir). ile yaptığımız görüşmelerde edindiğim malûmat üzerine hariciyeye yazdığım bir telgrafta Bakûnün behemehal işgalinin ehemmiyetini tebarüz ettirmiştim.

Yeni taşındığımız Sefarethane binasına, esirlerimizden dört nefer ayırarak kendilerine birer tabanca verdim. Bolşevikler de muhafız olarak dört müsellâh nefer tahsis ettiler. Kibar aileler bakiyesinin eşyasını satan bir yerden büyük bir salon için 6000 marka güzel bir Kafkas halısı satın aldım. Satan uzunca boylu, sivrice koyu kumral sakallı adamın, halıyı salona ferşetmek üzere bizzat gelmiş olduğunu görünce kendisine teşekkür etmiştim. Meğer İmparatorun amcazadesi Prens Dalgourouky'nin oğlu imiş. O tarihte Moskovada şuraya buraya sığınmış olan Prens ve Prenseslerden yarım düzine kadarını Almanlardan pasaport alarak İstanbula göndermiye muvaffak olmuştum.

20 mayısta Hariciye Nazırı Ahmet Nesimi Beye gönderdiğim bir raporda şunları yazıyordum:

«..... Bolşevik hükûmetinin üç ay evvel ilân eylediği kavaide imtisalen Rusya dahilinde muhtariyet ilân etmiş olan milletlere karşı tazyik politikası takibine başlıyarak idareyi Sovyetler eline geçirmiye çalışmış, ve Finlandiya, Ukrayna, Kırım ve Kafkasyada bidayeten muvaffakiyet le neticelenen bu teşebbüsü nihayet akamete, ve kendisi için bu kıtaattan mahrumiyete bâdi olmuştur. (Brest Litovsk ahitnamesi mucibince bunlar ayrı birer hükûmet olmuştu). Ancak doğrudan doğruya tehdidi maddisi altında bulunan Urenburg, Ufa, Kazan gibi mahallerde kuvvetini göstermiye muvaffak olarak millî idareleri lâğvetmiş, ve Bolşevikî prensiplerine boyun eğen bir Tatar Başkırı Cümhuriyeti ilân etmek suretile o tarafları doğrudan doğruya hâkimiyeti altına almıştır. Moskovada müesses Müslüman Komiserliğine tayin eylediği eşhasın ise tamamen kendisine meclûbiyeti, ve bunlar da hükûmete hoş görünmek, ve yeni kabul eyledikleri «dine» bağlılıklarını göstermek için meşhur meseleye tebaan Bolşevikliği düşünmesille, kendi dindaş ve vatandaşlarının maddî ve mânevî zararına çalışmıya koyulmuşlardır. İşte bu yoldaki sakim icraatlarına bir kanlı misal olmak üzere, vatanperverliğile, milliyetine ve dinine bağlılığile maruf Doktor Cevdet Efendi, Moskovaya muvasalatımızın üçüncü günü bir hain tarafından hanesinde katledilmiştir. Bundan başka yine ezkıyayı milletten Kafkasyalı Bahaettin efendi tevkif edilmek üzereyken firara muvaffak olmuş, İkinci Mahalle İmamı iki gün tevkif edilerek bıra - kılmış, ve «İl» gazetesi sahibi ve başmuharriri, maruf erbabı kalem - den İyaz Efendiye de divanı Örfide isbatı vücut eylemesi tebliğ kılınmıştır. Başta Müftü Âlim Can Efendi olduğu halde Sadri Maksud Efendi vesairenin hükûmet reisine ve Lénine müracaatla bu gibi ahvale meydan verilmemesini rica eylüyecekleri haber alınmıştır. Bu müracaatlarını sureti hususiyede takviye eylemek maksadile evvelisi akşam, Hariciye Komiseri Mösyö Çiçerini gördüm. Müsalâhanamenin 11 inci maddesine tevfikan, bir takım müslümanların Osmanlı tâbiyetine geçerek, emval ve emlâkini tasfiye edip memaliki Osmaniyeye hicret etmiye hakları olduğundan, bu yoldaki taleplerinin is'afı için her türlü kolaylığın gösterileceğini ve bu haklarının mahfuziyetini şifahen tekit eyledikten sonra: «Sizi temin ederim ki, hükûmet seniyei Osmaniye, Rusya Müslümanlarının mutlaka memaliki şâhaneye muhaceret etmelerini arzu etmez. Gelmek istiyenleri muhabbet ve samimiyetle kabul eder. Ancak bir müddetten beridir, Müslüman Komiserliğinin İslâm ahaliye karşı tatbika başladığı itisafkârane muamele, ve hükûmetin de - şüphesiz Komiserliğin teşvikile - isdar eylediği kanunlar, bu unsuru fevkalâde müteessir etmekte olmakla, korkarım ki, bunlar bu tazyikten, ve ileride daha ziyade şiddet peyda eyliyebileceğinden endişe ederek, cemi gafir suretinde terki tâbiiyetle Rusyadan çekilip gitmiye mecbur olacaklardır. Evvel ve âhır, bir unsuru selem ve salâh olan Müslüman ahalinin sizce, kısmen bile, kaybedilmesinden memlekete fayda değil zarar gelir. İlk mülâkatımızda söylediğim veçhile bü - kûmeti seniyei Osmaniye - ki bir Türk ve Müslüman hükûmettir. her yerdeki Türk ve Müslümanların mukadderatında mânen alâkadar olup, anların refahı halinden ne derece mahzuz ve münbesit olursa bahtı siyahından da o nisbette müteessir ve müteheyyiç kalır. Bundan böyle gayet samimî münasebatı dostane tesis ve idame eylemek istediği Rusya hükûmetile bu münasebatın inkişafı tabiisine yardım eyliyecek en mühim ve tabiî âmillerden biri olmak üzere Rusya Müslümanlarını görür. Bunlar hakkında ne derece lütuf ve adaletle muamele edilirse, Rus hükûmeti ve milleti, devleti aliyye ve Osmanlıların o derece muhadenet ve müveddetini celp ve temin eder. İşte bu düşünceyledir ki size bu meseleden bahsetmeyi münasip görüyor, ve Müslümanların, eminim ki hükûmetin marazisine muhalif olarak duçar olmakta bulundukları tazyik ve sui muameleden kurtarılmaları esbabının temininı rica ediyorum» dedim.

Mösyö Çiçerin, Rusya hükûmeti, Müslümanların dahi Rusyada mütemekkin diğer akvam misilli müsavat ve adalet nimetlerinden müstefit olmalarını arzu eylediğine en büyük delil olmak üzere ihdas edilen Müslümanlar Komiserliğini ve Tatar - Başkird Cümhuriyetlerinin ilânını ileri sürmüş ve bu anasıra karşı hükûmetin şefkat ve himayet ibzal eylemekten geri durmıyacağını temin eylemesi üzerine, hükûmetin ahiren isdar eylemiş bulunduğu kanunlar arasında meselâ: Nikâh ve talâkın ciheti şer'iye ile rabıtasının kesilmesi ve veraset hakkının kaldırılması gibi mühim maddelerin ahkâmı İslâmiyeye muhalif olduğunu ve bu gibi kanunlar vaz'ı, İslâmları hükûmetten tebrid ve Rusyadan teb'ide sebebi mühim olacağını zikr ve îzab eyledim ve bu yolda kanunlar vazından evvel - Rusyada sayısı az olmıyan - Müslüman uleması ile müdavelei efkâr kılınmasını tavsiye ettim. Mösyö Çiçerin umuma şâmil bulunan kanunların tefsiri müşkül olacağı, maahaza Müslüman Komiserliğile müştişare, ahalii İslâmiye umurunu yakından takibe çalışacağını, Komiseri de bendenize sevkeyliyeceğini vaad ve beyan etti.

Galip Kemali Söylemezoğlu

Eskişehir Valisi

Şükrü Yaşımın cenazesi dün kaldırıldı

Dün vefatını teessürle bildirdiğimiz Eskişehir Valisi Şükrü Yaşımın cenazesi dün sabah hastaneden alınarak Teşvikiye camiine getirilmiş, öğle namazını müteakip merasimle kaldırılarak Asrî mezarlığa gömülmüştür.

Merasimde Vali Lütfi Kırdar, Orgeneral Fahrettin Altay, Örfî İdare Kumandanı Ali Rıza Artunkal, İstanbul Kumandanı İshak Avni, şehrimizdeki bütün Generaller, Vilâyet ve Partı Erkânı, merhumun dostları hazır bulunuyorlardı.

Gönderilen bir çok çelenk arasında Dahiliye Vekili Faik Öztrak'ın gönderdiği büyük bir çelenk nazarı dikkatı celbediyordu. Bir askerî kıta bir inzibat ve bir polis müfrezesi cenazeyi takip etmiş, bando muzika matem havaları çalmıştır.

Polisten

Bir sandal battı insanca zayiat olmadı

Limanda bir kaza olmuştur.

Üsküdardan aldığı eşyayı Beşiktaş vapur iskelesine götüren 4127 numaralı kayık, bir kömür mavnasına yanaşmak isterken Şirketi Hayriyenin 71 numaralı vapuru tornistan etmiş ve bu suretle kabaran sular, içi eşya ile dolu kayığı devirmiştir. Neticede eşya, sandalcı ve eşya sahibi Celâl denize düşmüşlerse de bir demir sobadan maada hepsi kurtarılmışlardır.

★ *TRAMVAY - OTOMOBİL ÇARPIŞMASI* — Ferikôyünde oturan şoför Mehmedin idaresindeki 1646 numaralı otomobil evvelki gün İstiklâl caddesinden geçerken Kurtuluş—Eminönü arasında işliyen vatman Hasanın idaresindeki tramvayla çarpışmışlardır. Neticede otomobil hasara uğramış, insanca zayiat olmamıştır.

EVLENME

Adanada Türk Sözü refikimizin tahrir heyetinden gazeteci arkadaşımız Nihad Tangüren ile öğretmen Hâdiye Yalvaçer 18 teşrinievvel cumartesi günü Adanada evlenmişlerdir. Tarafeyne saadet dileriz.

Acı bir ölüm

Muharrir arkadaşımız Ercüment Ekrem Talu'nun dayızadesi, Matbuat Hariciye Müdürü merhum Sedadın oğlu, esbak Erkânıharbiyei Umumiye Reisi merhum Müşir Ethem Paşanın damadı ve Eskişehir Şeker Fabrikası makine mühendisi Nezihi Serderin kayın babası emekli Batum Başkonsolosu

SUAD BUDAK

dünkü pazar günü Allahın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi bugün saat 12 de Şişli, Halâskârgazi caddesi, Kâzım Paşa apartımanından kaldırılarak namazı Teşvikiye camiinde kılındıktan sonra Kuzguncukta Nakkaştaki aile mezarlığına defnolunacaktır. Allahtan rahmet diler, ailesi erkânına taziyetlerimizi bildiririz.

Sadakai Fıtır

	En iyi K.	İyi K.	Son K.
Buğday :	27	24	20
Arpa :	40	38	37
Üzüm :	234	170	117

Bayram Namazı

	Sa	Da
Vasatî	6	55
Ezanî	1	37

SİYASÎ VAZİYET

Kafkasya ve İngiltere

Son Alman tebliği Kafkasyanın şimali garbî kapısı ve Rusya ile Kafkasya arasındaki yegâne çifte hatlı demiryolu ile petrol boru hattı müntehası bulunan Rostofun önüne Alman kuvvetlerinin geldiğini bildirmektedir. Çünkü Almanlar bu şehrin yanı başındaki Taygan (Rusçası Tagaurvog) ı zaptetmişlerdir.

Bu harekâtın ikinci ehemmiyeti Almanların Ukrayna Sovyet cümhuriyeti hududunu geçerek cenupta dahi Rusya Federal Sovyet cümhuriyeti topraklarına girmiş olmalarındadır.

Yarım asırdan fazla bir zamandanberi cenubi Rusyanın en büyük hububat ihraç iskelesi olan Taygan Don nehrinin ağzında bulunan Rostofun önündeki koyun karşısındadır. Büyük gemiler Rostofa kadar gidemedikle, rinden hububatı Taygandan yüklenirler. Azak denizinin şimal sahili şimdi kâmilen Almanların eline geçmiş bulunuyor.

Macar resmî tebliği Macar kuvvetlerinin Doneç nehri aşağı mecrasında ilerlediklerinden bahsetliğine göre Kafkasyaya doğru Almanlarla birlikte Macar kuvvetlerinin de ilerlemekte olduğunu göstermektedir.

İngilizler Kafkasyanın şimalden tehdit edileceğini zaten bekliyorlardı. Son haberlerden anlaşıldığı vechile İngiltere Kafkasyayı Ruslarla birlikte müdafaaya karar vermiştir. İngilizler karada yeni bir cephe açıyorlar demektir.

Kafkasyanın şimal kısmının müdafaa hattı Rostofun önünde başlar. Burada ise İngilizler yok tur. İngiliz cephesi Maverayı Kafkasyayı şimalden müdafaaya mahsus olacaktır.

Bunu İngilizlerin böyle bir cephe açmaktan maksadları Bakû petrol havzasını korumak olduğunu tasrih etmiş olmaları da teyid ediyor. Filvaki şimali Kafkasyada Rostof ile Derbend arasındaki demiryolun ortasında Grozni de dahi petrol kuyuları vardır. Fakat asıl büyük petrol havzası Bakûdadır.

Buradaki havza o kadar mühimdir ki Amerikadan sonra hemen hemen dünyada ikinci geliyor. İngilizlerin açacakları cephe uzun bir şey olmayıp Dağistandaki Derbend geçidi ile Türkçe (Daryol) dan tahrif edilmiş Daryal ve diğer bir iki ehemmiyetsiz dağ geçitlerine münhasır kalacaktır. Büyük Kafkas silsilesi dünyanın en mükemmel ve en mazbut tabiî müdafaa hattıdır.

İngilizler büyük Kafkas silsilesini cephe yapmakla yalnız Bakû petrollerini ve Azerbaycan ile Gürcistan ve Ermenistanı Almanların eline düşmekten korumuş olmıyacaklardır. Ayni zamanda Yakınşarktaki mevkilerini de kolayca müdafaa edeceklerdir.

Çünkü Kafkasyanın cenubuna bir defa Almanlar sarkacak olurlarsa İrak ve Mısırı ve hattâ Kafkasyayı korumak için İngilizler yüzlerce ve belki binlerce kilometre uzun cephelerde harp ederek Almanları durdurmak mecburiyetinde kalacaklardır.

İngiltere ile Rusya Orta Asyada İranın şarkındaki Horasan ve Sistan eyaletleri arazisinden aralarında bir muvasala yolu tesis edebilirler. Zaten geçen Umumi Harpte İngilizler bu eyaletler üzerinden Meşhede kadar dar hatlı bir demiryolu inşa etmişlerdi.

Harbin sonunda Sabık Şah Pehlevinin zoru üzerine bu hattın rayları sökülerek hat tatil edilmişti. Şimdi de bu hat kolayca yeniden döşenebilir.

Muharrem Feyzi TOGAY

Vecizelerin şerhi

Hayatın ıstırapları, felâketleri ve kederleri, kıvançlarını değiştirmiş birer dosttur! AVEBURY

Tarihte felâketlerden aldıkları dersleri çok iyi anlıyan ve felâketleri çok iyi kullanmayı bilen çok büyük şahsiyetler vardır:

Meşhur «Nelson» un bir gözü kördü. Kendisi ricat zamanlarında ricat işaretlerini görmemek için kör gözünü onun tarafına çevirirdi:

Feylesof «Sokrat» ölüme mahkûm edildiği zaman tilmizlerinden «Apollodros» yanı yakıla:

— Üstad, nahak yere mahkûm edildin! demiş.

Sokrat da:

— O halde sen benim suçlu olarak mahkûm edilmemi mi beklerdin!.

Cevabını vererek idam hükmü gibi bir felâket karşısında bile büyük bir ders vermişti.

Gölge...

Edebî roman: 21 **Yazan: Sermed TALAY**

Biraz evvel, Handanın, eteğinin söküğü dikilirken oturduğu iskemleye ilişti. Aşkın, hayatı teşkil eden teferruatı insanın gözünden tamamen sildiği hakikati etrafında, kendi kendine muhakemeler yürütmiye başladı. Fakat muhakemelerin neticesinde çarnaçar yine aşağı inmiye karar verdi. Çünkü, teferruatle meşgul olmasa bile, içinde yaşamıya mecbur olduğu hayata karşı, ihmale gelmez bir takım vazifeleri bulunduğunu kabul etmek mecburiyetindeydi.

Balo, salonları dolduran kadınlar ve erkekler, ve bu heyeti umumiyenin ifade ettiği mâna, hayatın sahnelerinden birisi idi. Sonra, Handanın, kendisini görse bile tanımaması için verdiği emri de dinlememek niyetindeydi. Daha doğrusu, onu bir kere daha görmek, uzaktan olsun görmek, konuşmasa da, onunla bir havayı teneffüs ettiğini duymak istiyordu.

Bu kararla odadan çıktı. Fakat, tenha ve kalabalık her köşeyi, bütün dikkatile aradığı halde, genç kadını bulamadı.

Orkestra hâlâ çalıyor, davetliler hâlâ dansediyordu. Yorulanlar, bazan tek bazan çift olarak, kâh büfeye kâh uzakça köşelere çekilip dinleniyorlar, yerlerini, yorgunluk gidermişlere bırakıyorlardı. Ne onların, ne de ötekilerin arasında, Handan yoktu.

Ferhat, genç kadını, akşamdan da görmediği halde, tuvalet odasında onunla âni surette karşılaştığını düşünerek, yine böyle yerden bitercesine bir tesadüf beklemiye razı olmuştu.

Bu tesadüf fazla gecikmedi. Şu farkla ki, Ferhat, görmeyi ümit ettiği Ferhundenin yerine, büfede Asumanla burun buruna gelivermişti.

Akşamdanberi, uzaktan birkaç defa görüp, görmemezlikten geldiği Âsude, baloya, babasile beraber gelmişti. Ferhad, dildadesini ararken, kendisine karşı olan zaafını çok iyi bildiği, fakat hislerine mukabele ederek pek fazla ciddî bir vaziyet ihdas etmek istemediği genç kızı, bu sefer ihmal edemedi. Ayak üstü, şöyle bir iki kelime konuştular. Ferhadın gözleri mütemadiyen etrafta dolaştığı için, Âsudenin, kendisile karşılaşınca yanaklarını kaplıyan penbeliği, her zamanki gibi, yine göremedi. Esasen, büfeye uğramaktan maksadı, son ümidinin kaldığı bu yeri de bir kere yoklayıp gitmekti. Babasının şanteklerde kendisini beklediği birdenbire hatırına gelmişti. Âsudeyi yeis içinde bırakıp çekildi.

II

Tahsin bey, ticaret veya sanayi âleminde ihtilâl koparacak harikulâde bir plân tanzimile yahut o zamana kadar meçhûl kalmış, alüminyumdan daha sert ve tuzdan daha çabuk erir bir nevi acayip madenin işletilmesine ait bir rapor hazırlamakla meşgul olmadığı zaman, günlerini ve gecelerini, şehrin içki satılan tezgâhlı veya masalı yerlerinde, sermayedarlarla, mühendislerle, simsarlarla, tüccarlarla veya mucitlerle geçirirdi. Bu sayede, bütün meyhane garsonlarını tanımış, hepsinin hürmetini ve sevgisini kazanmıştı. Kapıdan içeri girer girmez, en rahat ve tenha köşede bir masa bulacağına emindi. Garson, onu görünce, bu rahat masanın tozunu derhal alır, Tahsin Beyin önüne, o bitmez tükenmez iş mektuplarını yazması için kâğıt ve hokka kalem getirirdi. Yanındaki arkadaşlarile konuştuğu mevzu henüz tükenmeden dükkân kapansa bile, onun masasına dokunulmaz, kepenkler indikten ve ışıklar söndükten sonra, dükkânın en uzak köşesinde yanar bırakılan tek ampulün istiskalli aydınlığı altında bir müddet daha işten bahsetmesine ses çıkarılmazdı.

(Devamı var)

Kâh dünden kâh bugünden

KIŞ GELİYOR

Otuz beş seneden fazla oluyor. Henüz çocuktum ve Askerî İplikhane Rüştiyesine gidiyordum. Orada ayni zamanda İmparatorluğun kurduğu; «Âşiret mektebi» talebeleri de okurlardı. Bu mektep, o zaman Türkten gayri bütün unsurları ihtiva ederdi. Bir gün kar yağmıya başlamıştı. Onlardan bir Trablusgarpli talebe, başını gökten lâpa lâpa düşen karlara kaldırarak ve sıktığı yumruklarını havaya sallıyarak şöyle bağırmıştı:

— Zulüm, zulüm!!

Çöl sıcağına alışmış ve ömründe kar ve soğuk görüp duymamış bu Trabluslunun o günkü hali dahi aynen gözümün önündedir.

Kış zulüm müdür? Belki sıcak iklimlerin sekenesi için evvet, fakat bizim gibi orta iklimlerle soğuk memleketler için hayır.. Kış olmasa yazı, yaz olmasa kışı nasıl anlayabilirdik.

Bence kış, insanları bir araya toplamak bakımından faydalıdır da. Yazın kırlara, bayırlara dağılan insanlar kışın birbirlerine sokulur ve toplu bir hale gelirler. Yaşayış daha neşeli, içtimai hayat daha hareketli olur.

Hele sonbahar, ne kadar hoştur. Şimdi yurdun her köşesi kış kayıtlarını hazırlamakla meşguldür. Pekmez kaynatmanın, tarhana ve bulgur hazırlamanın, pastırma ve sucuk yapmanın, balık tuzlamanın zamanıdır. Şu anda nasırlı kollarla kınalı parmaklar hep yuvalarının kışlık gıdalarını hazırlamakla meşgul.

Hükûmet kuvvetli siyasetini kurdu, erler kuvvetle bizi bekliyor. Vatandaş hazırlığını güle güle ye. Kışın aydın olsun!

SERVER İSKİT

Dünya harbi

781 inci gün

İNGİLİZ TEBLİĞİ

KAHİRE, 19 (A.A.)

Ortaşark İngiliz umumi karargâhının tebliği:

Tobrukta ve hudut bölgesinde keşif kollarımızın faaliyeti devam etmiştir.

ALMAN TEBLİĞİ

BERLİN, 19 (A.A.)

Alman tebliği: — İngiltereye karşı yapılan muharebede Alman muharebe tayyareleri dün gece İngilterenin cenubu şarki sahillerindeki limanları bombardıman etmişler ve buralarda yangınlar çıkarmışlardır. Düşman, Alman toprakları üzerine akın yapmamıştır.

İTALYAN TEBLİĞİ

ROMA, 19 (A.A.)

İtalyan orduları umumi karargâhının 504 numaralı tebliği:

Şimalî ve Şarkî Afrika kara cephelerinde ileri müfrezelerimizin geniş mikyasta faaliyetleri görülmüştür.

Cadtone şehri, dün öğleden sonra düşmanın birkaç tayyaresinin hücumuna maruz kalmıştır. Bu tayyareler birkaç bomba atmışlardır. Bu bombaların bir kısmı denize, bir kısmı da plâja düşmüştür. Nüfusça telefat olmadığı gibi hasarat ta yoktur.

17 ilkteşrin günü avcı tayyarelerimiz tarafından girişilen bir hava muharebesinde bir Hurricane tayyaresi düşürülmüştür. Bir takım hava teşekküllerimiz dün gece Malta adalarını bombardıman etmişlerdir.

Bütün tayyarelerimiz hareket üslerine dönmüşlerdir.

Günün yazısı

Rus cephesinde beşinci ay başlarken

(Başmakaleden devam)

Bu yeni muvaffakiyetin Almanları nihayet Moskova kapılarına getirdiği de söyleniyor. Maamafih muhtelif kaynaklardan gelen haberlerden, Moskovanın sabaha akşama düşmesini beklememek lâzım geldiği anlaşılıyor. Hattâ Berlin mahfillerinin bile bu hususta halkın şimdiden fazla ümide düşmemesini tavsiye eylediğini telgraflar bildirmektedirler.

Esasen Moskovanın sukutunun katî netice olup olmıyacağı da malûm değildir. M. Hitler de nutkunda, kati hedefin Moskovanın zaptı olduğuna dair bir şey söylememişti. Almanların asıl hedef ve gayelerini, Rus ordularını bir daha taarruz edemiyecek hale getirmekten ibaret bulunduğu şüphesizdir. Moskova, ihtimal ki bu gayeyi istihsal yolundaki merhalelerden biridir. Şu halde beşinci ayın başladığı bugünlerde de Şark cephesi vaziyetinde büyük bir vuzuh olduğu söylenemez. Almanların şimdiye kadar istihsal ettikleri muvaffakiyetler, maruz kaldıkları akla hayale sığmaz güçlükler hesap edilmek şartile, hakikaten çok büyüktür. Ancak bu muvaffakiyetlerin katî neticeyi ne kadar yakınlaştırdığı hakkında elân bir hüküm vermek kabil olmadığını da kabul eylemek lâzımdır.

TASVİRİ EFKÂR

Tasviri Efkâr

Nüshası (5) Kuruştur

Abone Şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	yoktur.

DİKKAT:
Dercolunmıyan evrak iade olunmaz.

Türk Generalleri Şark cephesinde

BUKREŞ 19 (A.A.)

Rador ajansı bildiriyor:

Alman Başkumandanlığı tarafından cepheyi ziyarete davet edilen Türk Generalleri Ali Fuad ve Erkilet perşembe günü Bükreşe gelmişler ve Alman Elçisi Von Killingeri ziyaret ettikten sonra Başvekâlet binasında Mareşal Antonesko tarafından kabul edilmişlerdir.

Alman ataşemiliteri Albay Spalsko Türk misafirler şerefine bir akşam ziyafeti vermiştir. Başlarında Rumen Genel kurmayı ikinci reisi General Mazarini bulunduğu halde müteaddit yüksek rütbeli Rumen subayları, Türk ataşemiliteri, Alman hava ataşesi ve diğer zevat da ziyafette hazır bulunmuşlardır.

İki Türk Generali 17 ilkteşrinde yarbay Braun ve Türk ataşemiliterinin refakatinde cepheye hareket etmişlerdir.

Japonyada harp havası

(Birinci sahifeden devam)

Şugai Şogyo Şimpo gazetesi de yeni kabinenin teşekkülü, kuvvetli bir harbçu hava yaratacağı mütaleasındadır.

Japon Times an Advertiser şöyle yazıyor:

Japonya, çember içine alınmak tehlikesine maruzdur. Mütehassısların sevk ve idaresi altında kuvvetli gayretler sarfemekle ve memleketi, bir müdafaa harbine, iyiden iyiye hazırlanmakla bu tehlikenin önüne ancak geçilebilir. Şimdiye kadar hiçbir zaman askerî mülâhazalar, millî meselelere bu derece faik olamamıştır. Bugünün ve yarının beynelmilel meseleleri askerî mahiyettedir.

Bahriye Nazırının beyanatı

Tokyo 19 (A.A.) — D.N.B: Bahriye Nazırı Amiral Şimada, bu akşam radyoda memlekete hitaben verdiği kısa bir hitabede, Japon donanmasının, yalnız Çin hâdisesini halletmiye değil, Japonyanın göğüs germek vaziyetinde olduğu her türlü vaziyet dehşetinde olduğu her türlü vaziyet değişikliğini de hesaba katmıya hazır bulunduğunu söylemiştir.

Amiral gazetecilere verdiği mülâkatta donanma ile ordunun ileride daha sıkı bir işbirliği yapacağını da söylemiştir.

Müdafaa talimleri

Tokyo 19 (A.A.) — Dün başlayan pasif müdafaa talimleri 25 ilkteşrine kadar gittikçe genişleyerek devam edecektir. Işıklar tamamile karartılacak ve hakikî bombalarla bombardımanlar yapılacaktır.

Siyamda endişe

Bangkok 19 (A.A.) — Yeni Siyam kabinesi, beynelmilel vaziyetteki değişikliği, ve bilhassa Japon kabinesinin teşekkülü ile alâkadar vaziyeti tetkik etmek üzere dün öğleden sonra toplanmıştır.

Amerikanın kararı

Stokholm 19 (A.A.) — Stefani:

Dagens Nyheter'in Vaşingtondan haber verdiğine göre, Japonyanın Çine ve Sovyetler Birliğine gönderilen harp malzemesi sevkiyatına mâni olmasına, Birleşik Amerikanın müsaade etmiyeceği, Beyaz saray mahfillerinide söylenmiştir.

SON HABERLER

SOVYET tebliği

(Birinci sahifeden devam)

Son 28 gün içinde cephenin cenupbatı istikametinde faaliyette bulunan birlikler, 56 düşman tayyaresi, 104 tank, 700 kamyon, 54 hafif tank, 15 zırhlı otimobil, 6 zırhlı sığınak, 10 köprü, 40 top ve 18 tayyare karşı koyma top mevzii tahrip etmişler ve 8 küsur piyade taburu ile 10 motosikletli kolu imha eylemişlerdir.

Gece yarısı tebliği

Moskova, 19 (A.A.) — Gece yarısı neşredilen Sovyet tebliği:

18 teşrinievvel günü bütün cephede anudane muharebeler devam etmiştir. Muharebeler bilhassa garp istikametinde şiddetli olmuştur. Burada kıtalarımız Faşist ve Alman kuvvetlerinin taarruzlarını bir kaç kere geri püskürtmüşlerdir.

17 teşrinievvelde bir kaç Alman tayyaresi düşürülmüştür. 27 Sovyet tayyaresi kayıptır.

18 teşrinievvelde Moskova civarında 16 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Moskova radyosunun neşriyatı

Londra 19 (A.A.) — Moskova radyosu spikeri bugün demiştir ki:

Moskovanın 160 kilometre şimali garbisinde Kalinin kesiminde şiddetli bir muharebe cereyan etmektedir. Burada, Alman taarruzu, bir Rus mukabil taarruzuna inkılâp etmektedir. Haminkonun kumandası alında, her karış toprak, her küçük ev müdafaa edilmektedir.

Haminko kıtaları, mütemadiyen mukabil taarruza geçiyorlar. Kalinin istikametinde Almanlara, karşı, nüfuz edilmez bir demir sed vücude getirildiği devrede, daha çetin ve daha kanlı muharebelere intizar edilebilir.

Spiker, radyoda yaptığı diğer neşriyatta şöyle demiştir:

Doneç havzasını müdafaa eden Sovyet kıtalarına karşı yaptığı vahşiyane hücumlara rağmen düşman büyük muvaffakiyetler kazanamamış, bilâkis ağır zayiat vermiştir.

Viazma'da

Londra 19 (A.A.) — Moskova radyosunun bildirdiğine göre Viazma kesiminin sol cenahında düşman ağır kayıplar pahasına «B» bölgesindeki Rus mevzilerine ilerlemiye muvaffak olmuştur.

Stalinin hitabesi

Londra, 19 (A.A.) — Stalin millete hitaben neşrettiği bir günlük emirde Sovyetleri Moskovayı sonuna kadar müdafaa etmek hususundaki azimlerini teyit etmiştir.

Stalin bütün halk hükûmet merkezini müdafaa işinde Kızılorduya yardım için elinden geleni yapmaktadır, demiştir.

İlkbaharda Alman hedefi

Vichy, 19 (A.A.) — Londradan alınan haberlere göre Harbiye Nezareti Müsteşarı Croft, dün beyanatta bulunarak Almanların önümüzdeki ilkbaharda Batum ve Bakû kuyularına dayanmaları hemen hemen muhakkak olduğunu ve İran hudutları İngiltere için hayatî bir ehemmiyet kazandığını, çünkü evvelâ Bakûnun müdafaasına yarıyacağını bir de Mısır ile Hindistan arasında irtibat vazifesini göreceğini söylemiştir.

Moskovada müdafaa hazırlığı

Vichy 19 (A.A.) — Bu sabah Moskova radyosu spikerinin «düşman Moskova kapılarındadır» suretinde vermiş olduğu haber Moskova ahalisini dehşet içinde bırakmıştır. Fakat, Pravda gazetesinin Viazma istikametinde başlıca mevzileri tutan Sovyet cüzütamlarının mukabil taarruza geçmiş olduklarını haber vermesi üzerine yeniden ümidler tazelenmiştir.

Moskovada bütün mukavemet tedbirleri alınmıştır. Amele taburları ateş hattına gitmekte halk ise istihkâmların noksanlaını ikmale çalışmaktadır. İstihkâm kuvvetleri kumandanı General, Moskova radyosunda, sokak muharebeleri için yapılacak tahkimat prensiplerini izah ve teşrih etmiştir.

Sokaklarda barikatlar, balkon ve pencerelerde endaht istinatgâhları vücude getirilmiştir. Radyo. Odesanın strateji bakımından tahliye edilmiş olduğunu ve Odesa garnizonunun başka cephede kullanılması lüzumuna binaen, bu tahliyenin zarurî olduğunu söylemiştir. Odesa garnizonu iki ay müddet 18 Rumen fırkasını tutmuş ve bunlara maktul ve mecruh olarak 50,000 kişi zayiat verdirmiştir.

Hulâsa, tehlikenin vahametini anlamış olan Ruslar, Moskovayı kurtarmak ve hiç olmazsa kışın düşman tarafından kullanılmıyacak bir hale getirmek ümidindedirler. Almanların tazyiki karşısında, Sovyetler, Rusyanın insan ve iptidaî maddelerce tükenmez olan ihtiyat kuvvetlerinin bir mucize yaratacağına inanmakta berdevamdırlar.

Bu mucize fikri, halkın maneviyatını muhafaza etmek için Sovyet propagandasının müracaat ettiği bir çaredir. Bir kaç gündenberi, müttefiklerin yardımından bahsedilmemesi dikkate şayan görülmektedir

Bir Alman kruvazörü batırıldı

Vichy 19 (A.A.) — Sovyet radyosu, Sovyet filosunun Baltık denizinde Almanlara karşı büyük bir muvaffakiyet kazanmış olduklarını haber vermektedir. Bir Alman kruvazörü batmış, bir tanesi de hasara uğramıştır. Bundan başka iki torpido muhribi batırılmışır.

ALMAN tebliği

(Birinci sahifeden devam)

kuvvetlerile sıkı bir işbirliği yaparak Mareşal Timoçenkonun Sovyet orduları grupunu imha etmişlerdir. Sekiz ordudan ibaret olan bu grup 67 avcı tümeninden, 23 süvari tümeninden, 7 zırhlı tümenden ve 6 zırhlı togaydan mürekkepti.

Harp sahasının temizlenmesi esas itibarile bitmiştir. Dün akşamki hususi tebliğde zikredilen rakamlar, aradan geçen zaman zarfında artmış ve 637.948 esir, 1241 tank ve 5396 topa baliğ olmuştur. Muazzam miktarda ganimet elimize geçmiş veya tahrip edilmiştir. Düşmanın yeniden verdiği insanca zayiatı pek mühimdir.

Bu harekâta Mareşal Von Klugein, Orgeneral Baron Von Woichs'in ve Strauss'ın ordularile Orgeneral Guderian, Hoth ve Höppmer'in zırhlı orduları ve General Reinhardt kumandasındaki zırhlı kıtalar iştirâk etmişlerdir.

Rumen Kralının tebriki

Bükreş, 19 (A.A.) — Rumanya Kralı Mişel, Mareşal Antoneskoya bir telgraf göndererek, Odesada tarihî zafer menkıbeleri yaratmış olan Rumen ordusuna milletin minnettarlığını bildirmiştir.

Fransızlara göre vaziyet

Vichy, 19 (A.A.) — Haber verildiğine göre Kalinin bölgesnde, Moskova sahillerinde ve Tulanın batısında anudane muharebeler devam etmektedir. Görünüşe göre aşağı Volga ile Moskova arasında bulunan Timoçenkonun sağ cenahı Alman ileri hareketini durdurmıya muvaffak olmuştur. Moskovanın cenubunda bulunan endüstri sahaları Almanlar tarafından işgal edilmiştir. Moskovaya karşı yapılan Alman manevrası Kalinin ve Kalugaya istinat etmektedir. Sovyetlerin şiddetli mukavemetine rağmen Moskovanın zaptı mümkün görünmektedir.

Donetz havzasında Alman taarruzu Kramatorsk ve Kostantinovayı istihdaf etmektedir.

Rumenler Odesayı ilhak etti

Bükreş, 19 (A.A.) — D.N.B. : Mareşal Antoneskunun, umumi karargâhtan yazdığı bir kararname ile, Odesa şehri, Rumanyanın, Dniester ötesi idarî teşkilâtına dahil olmuştur. Bu kararname mucibince, Odesa, Transilvanyanın merkezi olacaktır.

İleri hareket devam ediyor

Berlin, 19 (A.A.) — D.N.B. ajansının askeri bir kaynaktan öğrendiğine göre, Alman ordusu kıtaları 18 ilkteşrinde, mağlûp düşmanı takibe devam etmişlerdir. Bolşeviklerin ehemmiyetli geri kuvvetlerle Almanların ileri hareketini durdurmıya çalıştıkları bir çok noktalardaki istihkâmlar yarılmıştır. Alman kıtaları düşman tarafından tutuşturulan bir köprüye varmışlar ve köprü geçilmez bir hale gelmeden evvel düşman topçusunun ateşine rağmen yangını söndürmüşlerdir. Dört zırhlı büyük tank imha edilmiş, altı top iğtinam olunmuştur.

Zırhlı tankların yardımile Sovyetlerin yaptıkları mukabil taarruzlar esnasında cereyan eden çarpışmalarda Alman kıtaları 18 ilkteşrinde yalnız bir noktada 18 tane zırhlı büyük tank imha etmişlerdir. Diğer iki Bolşevik grupunun imhası sırasında 7 bin esir alınmış ve külliyetli mıktarda ganaim elde edilmiştir. Bolşeviklerin kanlı telefatı çok ehemmiyetlidir.

Cenupta

Roma, 19 (A.A.) — Stefani:

Stefani ajansının şark cephesindeki hususî muhabiri, merkez ve cenup bölgesinde Sovyet ordularına çok ağır bir darbe indirileceğini belirtmektedir. Donetz ile Azak denizi arasında, Alman ve İtalyan kuvvetlerile birlikte daha başka müttefik birliklerinin de iştirakile cereyan eden muazzam harekât, çok muhalif hava şeraitine, yolların pek fena olmasına, düşmanın nehirler üzerindeki köprüleri atmak, mayin tarlaları vücuda getirmek suretile, ileri harekete mâni olmak üzere yaptığı teşebbüslere ve şiddetli bir mukavemete rağmen, büyük bir süratle inkişaf etmektedir. Şurası kayda değer ki, harp sahasında, Sovyet Rusyanın en büyük demir sanayii fabrikalarından birçokları bulunmaktadır. Bir İtalyan kuvvei seferiyesile Alman zırhlı kuvvetleri, düşmanı takip ediyorlar. Harekâtın bu safhasına, bundan evvelki harekâtta temayüz eden süvari kuvvetlerinin de dahil bulunduğu bir seri İtalyan fırkası tarafından başlanmıştır.

ASKERÎ VAZİYET

Bugünkü Alman - Rus harbinin vasfı

(Birinci sahifeden devam)

üç dört sene zarfında, İspanya tecrübelerine göre motörlerde hayli ıslahat yapıldı. Ondan sonra vukua gelen Polonya, Norveç, Belçika, Felemenk, Fransa, Balkan harplerinde daima Almanyanın tank ve tayyare kudreti pek üstün bulunmuş ve karşı tarafı süratle ezmiye kâfi gelmişti. Şimalî ve şarkî Afrika seferlerinde de İngiliz tank ve tayyare kudreti üstün olduğundan o da ayni neticeyi vermişti.

Halbuki Rusyada vaziyet böyle değildir. Her iki tarafın on binlerce tankı ve tayyaresî vardır. Gerek Rusyada ve gerek Almanyada harp sanayii senelerdenberi böyle bir savaş için hazırlanmıştı. Her iki millet gençliğinin kendisine mahsus ideali vardır. Her iki taraf kendi siyasî ve askerî düşüncelerine göre gençliğini ve ordularını yetiştirmiye çalışmıştır. Almanya mukaddes tanıdığı Alman birliğini ve yaşamak için muhtaç bulunduğu ham maddeler ve müstemlekeler imparatorluğu için savaşa hazırlanıyordu. Sovyet Rusya ise komünizmi, Bolşevikliği kuvvetlendirmek ve yaymak için gayretler gösteriyordu. İşte her iki taraf bu düşüncelerle senelerdenberi çalışmış ve muhtemel bir harpte motörün hâkim rolüne ehemmiyet vermişti. Muayyen fikirlere ve ideolojilere dayanan idarelerde motör büyük bir rol oynar.. İyi yetiştirilmiş ve kuvvetli iman besliyen mahdut miktarda muharip subay ve erler tarafından idare olunan motörler, büyük savaş kudretini haizdir. Bazan bir tayyare veya bir tank bir tabur askerden daha fazla iş görür. Sovyetleri motörleşmiye sevkeden başlıca âmil bu idi. Nüfus ve asker meselesi değildi; Almanyaya gelince, o, kendi nüfusuna nazaran daha büyük kuvvetlerle çarpışmak mecburiyetinde bulunacağından dolayı, kendisinde petrol ve benzin kaynakları bulunmamasına rağmen, askerî kuvvet ve kudretini arttırmak için motöre ehemmiyet vermiş ve petrol ile benzin ihtiyacını stoklarla kısmen temine çalışmıştı. İşte şimdi Rus topraklarında böyle motör kuvvetine senelerdenberi ehemmiyet vermiş ve her ikisi de on binlerce tank ve tayyareye malik milyonluk ordular çarpışıyor. Bu harbin en ariz vasfı budur: Karşılıklı büyük motör kudretlerinin çarpışması. Bu savaşın âkıbeti ne olacak?.

Hangi taraf motör kudretini devamlı bir surette muhafazaya muktedir olabilirse o taraf galebeyi temin edecektir. Almanyanın motör imalindeki kudretini bilmiyoruz. Rumanya kaynaklarından tedarik ettiği petrol ve benzin miktarının ihtiyacına kâfi gelip gelmediğini de bilmiyoruz. Fakat bugün harp meydanlarında görünen şeyler, Almanyanın henüz motör kudretini muhafaza ettiğine delâlet ediyor.

Alman Führer'inin son nutkunda Sovyetlerden 2.5 milyon esir alındığı. 22 bin top, 18 bin zırhlı tank, 14 bin beş yüz tayyare iğtinam veya tahrip edildiği ileri sürüldü. Buna karşılık olarak Sovyet İstihbarat Bürosu Almanların 13 bin top, 11 bin tank ve 9 bin tayyare kaybettiklerini ve kendilerinden 8900 top, 7000 tank ve 5316 tayyare zayi eyledikleri ve 178 bin insan kaybı, yâni esir verdiklerini ilân etti. Bu rakamlar da gösteriyor ki harbin neticesi motörlerin dayanmasına bağlı kalacak ve petrol sıkıntısı çekmiyen neticeyi kazanacaktır.

Eski ordu kumandanlarından
Emekli General
ALİ İHSAN SÂBİS

Afganistanda

(Birinci sahifeden devam)

Kâbil radyosunun bildirdiğine göre. Afgan hükûmetinin bitaraf hattı hareketi müteaddit vesilelerle belirtilmiştir. Afgan hükûmeti bitaraflığının memleketteki yabancı unsurlar tarafından bilhassa şimdiki harp esnasında ihlâl edilmemesine hususî bir dikkat atfetmekte ve komşularile dostça münasebetlerinin muhafazası ve devamı için elinden geleni yapmaktadır.

“Azapbaba dirilmiş...”

«Azab Baba dirilmiş!..» İki gündenberi bu şayia, Azabkapı civarında ağızdan ağıza dolaşıyor. Bazı İstanbul gazetelerini de alâkadar eden bu şayialara şöyle bir hâdise sebep olmuştur.

Bazı kimseler tarafından Evliyaullahtan olarak kabul edilen Azab Baba, karısı ve çocuklarının mezarı son günlerde Belediye tarafından yıktırılmaktadır.

İşte bu yıkma işi esnasında burada çalışan amelelerden birinin sar'ası tutmuş ve mezarın başında düşmüştür.

Bu vaka Azabkapı civarında ağızdan ağıza büsbütün başka bir şekle bürünmüş ve güya, burasını yıkmakta olan amele, Azab Babanın, iki üç defa «Bana dokunma!.. Beni rahatsız ediyorsun!» gibi ihtarlarına maruz kalmış, fakat aldırış etmeyince Azab Babanın gazabına uğramıştır.

Şayialar, zabıtanın nazarı dikkatini celbettiğinden yapılan tahkikatta amelenin sar'alı olduğu anlaşılmış ve bu şayiayı da bir meczubun çıkardığı anlaşılmıştır.

Mustafa Fazıl Paşadan... Fethi Okyara

Siyasî fırka reislerinin hayatı

Tefrika : 92 — Yazan: Ziya Şakir

Enver Paşa, artık her istediğini yaptıracak hale gelmişti.

«Enver Paşa, Harbiye Nezaretini deruhde ettikten sonra, ordunun ten sikatile iştigal ederek ilk işi, (Ordu kumanda heyeti) ni baştan aşağı gençleştirmesi olmuştu. Bütün meziyeti askeriyeleri, rütbelerinin galonlarını (1) taşımaktan ibaret olan ne kadar erkân, ümera ve zabitan varsa, kâfesini tekaüde sevketmiş.. ve, miralaylardan kolordu kumandanları, kaymakamlardan fırka, binbaşılardan alay, yüzbaşılardan tabur kumandanları yapmıştı... Harbiye Nezareti devairini, heyeti tensikiyenin teklifi mucibince yeniden tensik etmiş ve devairi muhtelife riyasetini Alman ümerasına tevdi ederek, ordunun seferberlik plânlarını tanzim ettirmiye başlamıştı. Bütün orduda talim ve terbiyei askeriyeye büyük bir itina ile ve kemali ciddiyetle başlanmış ve bir iki ay zarfında ordunun heyeti umumiyesinde, bir rûhu diğer hüküm sürmekte olduğu görülmüştü.» (2).

Bu vaziyet, hiç şüphesiz ki Enver Paşanın lehine kaydedilecek bir muvaffakıyetti. Ve eğer Enver Paşa bu vaziyeti itidal ile idare ederek bütün teşebbüslerine aynı itidal ile devam etseydi, hiç şüphesiz ki hayatının sonuna kadar kendisini takip edecek olan büyük muvaffakiyetler elde edecekti. Fakat Enver Paşa, her teşebbüste müfrit hareket etmek.. ve teşebbüslerinin zamanını, istikametlerini isabetle tayin edememek yüzünden bütün işlerini cebrî yürütmek istedi. Onun başlıca hatâsını da, bu teşkil etti. Eğer iradesine daha fazla hâkim olsaydı.. ve bilhassa kendisini ihata eden hayalperestlerin tesirine kapılmasaydı, onun - hiç kimseye mukadder olmıyan - parlak talihi, pek acı ve pek hazin bir surette sönüp gitmiyecekti.

Enver Paşayı tahlil edenlerden bir çokları, garıp bir iddiada bulunuyorlar:

— Enver Paşa; Napoleon gibi, kendisine büyük bir istikbal yapmak istiyordu.

Diyorlar.

Bu hükmü vermek için, acele etmemelidir. Ve her şeyden evvel, Enver Paşanın ruhunu ve seciyesini tahlil eylemelidir... Enver Paşanın en yakın akrabalarından ve kendisile mektep sıralarında yaşamış olan samimi arkadaşlarından topladığımız malûmat gösteriyor ki, bu zatın hayatının ilk devirleri, Napoleon'u aklından geçirmiyecek derecede mütevaziydi. Ve birçok münasebetlerle arzettik ki, hayatının en şerefli menkıbelerini yarattığı Balkanlarda, kendisine en küçük bir gurur ve iftihar hissesi çıkarmamıştı. Ve bilhassa 13 temmuz 1324 günü Selânik istasyonunda kendisine karşı yapılan o parlak tezahürat karşısında:

— Ben bir şey yapmadım ki...

Diyen adamın kafasında, (Napoleon olmak hülyası) bulunamazdı. Muhakkak olan bir şey varsa, — o da Nepoleon olmayı değil — (Turan imparatoru) olmak hayalini, onun kafasına zorla sokmuşlardı... Bu hayal, çok cazipti. Ve o da, — nihayet, bir insan olduğu için — bu hayalin cazibesine kapılıvermişti.

Enver Paşa, bu büyük ruh istihahalesni geçirdikten sonra, artık onun her kuvvete tahakküm etmesi, çok tabiî idi. Nitekim, — başta Talât Bey olmak üzere — birçok zevatın korktukları da, bu idi. Artık korkulan akıbet tahakkuk etmiş.. orduyu, istediği gibi tecdit, tensik ve ıslah ederek eline alan Enver Paşa, artık her istediğini yaptıracak hale gelmişti. Onun her arzusu, bir emri vâkiydi. O emri vâkiler ki, artık onlara muhalefet mümkün değildi... İşte, Enver Paşanın kabineye girdiği günden itibaren başlıyan bu hareket, Talât Bey ile onun arasında bir uçurum husule getirmiş.. günler, aylar ve seneler geçtikçe, bu uçurum da derinleşmişti.

Enver Paşanın taraftarları, bu vaziyetten memnun oluyorlardı.

— Aşkolsun, Envere... Orduyu, güvenilecek bir hale getirdi. Hiç şüphesiz ki Balkan harbindeki acımızın intikamını alacak.

Diyorlardı.

Bu sözler, halkın arasına yayılıyor.. ve tabiîdir ki herkese, pek cazip geliyordu.

On beş gün sürmeden, koca Rumeli kıtasının dört devlet tarafından yağma edilivermesi, bütün Türk milletini dilhûn etmişti. Birçok kıymetli zabitler, matem içindelerdi. Bunlar, bu acıyı çıkarmak için, hayatlarının üzerine ahdetmişlerdi.

Ordu gençleştikçe ve kuvvetlendikçe, bunların ümitleri artıyordu. Ve yapılacak ilk harpte, ordunun büyük muvaffakıyetler kazanacağına dair hepsinin kalbinde kuvvetlî bir iman yaşıyordu... Enver Paşanın gençliğini ve tecrübesizliğini ileri sürerek, ilk zamanlarda onun Harbiye Nazırlığını hoş görmiyenler bile, fikirlerini değiştirmiye başlamışlardı.

(Devamı var)

(1) *Sırmalı şeritler.*

(2) *Hâtırat - Cemal Paşa - Münih basması. Sayfa 67.*

Wilkie'nin nutku

(Birinci sahifeden devam)

naya sürüklendiğini ve Birleşik devletlerin, Lindbergh'in «Avrupa mücadelesi» diye tavsif ettiği mücadeleye seyirci kalmaktan çıkıp, şimdi toprağın ayakları altında titrediğini hissetmiye başladığını yazmaktadır.

Nüfuzu şimdiye kadar mutedil olan Japon Bahriye Nezareti sözcüsünün şimdi tehditkâr bir lisan kullanması hayra alâmet addedilmemektedir.

Hazırlık

Nevyork, 19 (A.A.) — Ticaret gazetesi, siyasî mahfillerde konuşulanlara istinaden Bahriye Komisyonunun, Filipin seferleri için ordunun her an elde mevcut bütün vapurlara müstacelen ihtiyacı olabileceğini Nevyork vapur kumpanyalarına ihbar etmiş olduğunu bildirmektedir.

Deniz mahafillerinde iyi istihbaratı olan işbu gazete, hükûmet, elzem gördüğü takdirde filonun toplanması ve Vladivostok seferlerinin temini için, Bahriye Komisyonunun ticaret gemilerinin vaziyetini tetkik etmiş olduğunu ilâve etmektedir.

İstihsalât ofisinin, gazeteler tarafından neşredilen yeni teslihat programına göre, halihazırdaki silâh istihsalâtı bir misline çıkarılacaktır.

Plânda, takriben yüz milyar dolar masarif göze alınmaktadır. Bütün Amerikan işçilerinin hemen hemen yarısı, silâh sanayiinde çalıştırılacaktır. Müdafaa işleri için çalışmıyan bütün tesisat sökülecektir. Sivil halkın ihtiyaçlarını temine mahsus bütün istihsalât bilhassa alüminyum, bakır vesaire kullanan atölyelerde, kabil olduğu kadar aşağı seviyede tutulacaktır. Bütün makineler ve âlât ve edevat, müdafaa için müsadere edilecektir. Bu programın sebebi, iki üç sene zarfında, Almanyanın silâh sahasında sahip olduğu ileri vaziyete müsavi bir duruma erişmek zarureti olduğu söyleniyor.

Panama gemileri silâhlandırılıyor

Nevyork, 19 (A.A.) — İyi haber alan mahfillere göre, Panama hükûmeti, Panamaya kayıtlı gemilerin tedafüî silâhlarla teçhiz edilmelerine müsaade etmeyi karar altına almıştır. Gemilerini himaye hususunda, armatörler serbest bırakılmışlardır.

Harp felâketine uğrayan memleketlere yardım

Vaşington, 19 (A.A.) — Roosevelt harp felâketine uğrıyan yabancı memleketlere yardım için 50 milyon dolarlık tahsisat verilmesini kongreden istemiştir. Bu yardım işi için ikinci defa olarak 50 milyon dolar verilmiş olacaktır. Bu tahsisat, ayni zamanda, Almanya tarafından işgal edilen memleketlerin iaşesini istiyen Hoover'e Cümhurreisinin bir mukabelesi olacaktır.

Arsanızın önünden bir yol geçerse
arsanız kıymetlenir!

Cebinize bir tasarruf bonosu girerse
paranız kıymetlenir!

Bir tasarruf bonosu alınız.

Salih Necati: Eczahanesi Bahçekapıda Vakıfhan karşısında şekerci Hacı Bekir sokağı başındadır. Başka yerde şubesi yoktur.

Günün Bulmacası

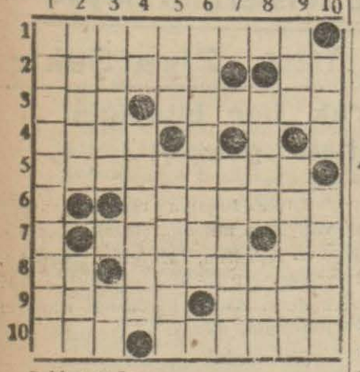

Soldan sağa:

1 — Sivil. 2 — Başına (D) gelirse altını üstüne getiren demektir. — Beyaz. 3 — Çıngırak — Fiyatı 4 — Tersinin sonuna (T) eklerseniz bir Emevî hükümdarıdır. 5 — Skandal. 6 — İyi görme. 7 — Hollandada maruf bir şehir — Bir nota. 8 — Ekmek yapılır — Büyük anneler. 9 — Düz yazı — Sarhoşun bağırması. 10 — Uyumaktan emir — İki Kraliçe.

Yukarıdan aşağı:

1 — Bir salon oyunu 2 — Camilerde tavandan aşağıya doğru sarkar — Nefesli bir çalgı âleti. 3 — Yük gemisi — Mayi. 4 —Başına (k) gelirse çayırdır — Vahşi. 5 — Asık — Hakiki değil. 6 — Onu ikiye biçen. 7 — Büyük tası. 8 — Emir veren — Cemi edatı. 9 — Kışın yağar — Kâfirler. 10 — Çayır — Taranmaktan emir.

Dünkü bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Z	A	D	E	G	A	N	L	I	K
2	İ	V	A	N	İ	●	A	L	A	Â
3	V	A	K	A	R	L	I	●	●	T
4	K	L	İ	M	A	●	●	G	A	R
5	İ	●	K	A	N	A	V	İ	Ç	E
6	B	A	●	Z	●	L	E	R	●	●
7	E	M	İ	●	D	E	R	G	A	H
8	D	O	K	●	A	V	N	İ	Y	E
9	İ	R	S	●	M	●	İ	N	A	B
10	İ	T	A	●	A	R	K	●	K	A

ASKERLİK

Üsküdar Askerlik Şubesinden: Şubemizde kayıtlı yedek topçu teğmen 42140 kayıt numaralı Neset oğlu Mehmet Ekrem, yedek piyade teğmen 42597 kayıt numaralı Şevki oğlu Mehmet, yedek piyade asteğmen 12885 kayıt numaralı Mehmet Tevfik oğlu Mehmet Faik, yedek sınıf 6. Mu. M. Şevki oğlu Mustafanın 320 A-4 derhal şubeye müracaatları.

RADYO

BUGÜNKÜ PROGRAM

7.30 Program	19.30 Haberler
7.33 Müzik	19.45 Serbest saat
7.45 Haberler	19.55 Müzik
8.00 Müzik	20.15 Radyo gaz.
8.15 Evin saati	20.45 Müzik
8.30 Müzik	21.00 Ziraat takvimi
12.30 Program	21.10 Müzik
12.33 Müzik	21.30 Temsil
12.45 Haberler	21.45 Müzik
13.00 Müzik	22.30 Haberler
13.30 Müzik	22.45 Müzik
18.00 Program	22.55 Kapanış.
18.03 Müzik	
18.30 Müzik	

TİYATROLAR

ŞEHİR TİYATROSU
İstiklâl caddesi Komedi kısmı
Bu gece saat 20,30 da
KİBARLIK BUDALASI

Şekerci
H. Mustafa ve Mahdumu
Çikolat Cemil
İtina ile hazırladığı nefis bayramlık şekerlerinizin mübayaası için teşrifinizi bekliyor.
İstanbul — Bahçekapı

Bakırköy Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Dosya numarası: 941—297

Âsım ve Ali Rıza tarafından müddeialeyh Ohanes oğlu Keork Cazmadaryan ile Ohanes kızı Fimi Cazmadaryan aleyhlerine ikame olunan izalei şüyu davasının cari muhakemesinde: Kurtuluş, Tepeüstü, Uğur apartımanının üçüncü katında ikamet ettikleri bildirilen müddeialeyhlerin bu dairede bulunmadıkları ve nerede oldukları da meçhul bulunduğu davetiye zabrına verilen meşruhattan ve ayrıca yaptırılan zabıta tahkikatından anlaşılmasına mebni ilânen tebligat icrasına mahkemece karar verilerek duruşmanın devamı 1/11/941 tarihine rastlıyan cumartesi günü saat ona bırakılmış olduğundan muayyen olan gün ve saatta müddeialeyhlerin bizzat veya bilvekâle mahkemede isbatı vücut etmedikleri takdirde haklarında gıyaben duruşma yapılacağı tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

SPOR

Lig maçları

Beşiktaş Galatasarayı 3-2, İstanbulspor Fenerbahçeyi 1-0 Vefa-Beykozu 3-1 mağlûp ettiler

Lig maçlarına dün Şeref ve Fenerbahçe Stadlarında devam edilmiş ve müsabakalar beklenmedik neticeler vermiştir.

Beşiktaş 3 — Galatasaray 2

Hakem Şazi Tezcanın idaresinde oynamak üzere takımlar şöyle dizilmişlerdi:

Beşiktaş: Mehmet Ali; Yani, Feyzi; Hüseyin, Mehmet, Çaçi; Sabri, Kemal, İbrahim, Şükrü, Eşref.

Galatasaray: Osman; Faruk, Salim; Musa, Enver, İsmail; Hikmet, Ârif, Mustafa, Eşfak, Gazanfer.

Oyuna çok seri başlıyan Galatasaray hemen netice almak için üstüste birkaç akın yaptı. Ayni şekilde mukabele eden Beşiktaş, Galatasaray kadar tehlikeli olamadıysa da on birinci dakikada âni bir inişle topu ortaya geçirerek sağaçık Şükrü'ye kafa ile oyunun ilk golünü çıkarmak imkânını verdi. Galatasaray bundan sonra işin ciddiyetini anlıyarak açılmaya muvaffak oldu ve Mustafa, güzel bir şütle beraberliği 22 nci dakikada temin ettikten sonra 27 nci dakikada güzel bir vole ile takımını galip vaziyete soktu.

Galatasarayı bundan sonra yavaşlar görüyoruz. Buna mukabil Beşiktaş, santrhaf ile sağ hafının yerlerini değiştirdi ve semeresini görmekte gecikmedi. Şükrü 33 üncü dakikada beraberliği yine kafa ile yaptıktan sonra 39 uncu dakikada İbrahimden aldığı pasla ve çok güzel bir şütle üçüncü ve galibiyet golünü çıkardı.

İkinci devrede Galatasaray mağlûbiyetten kurtulmak için pek te gayret sarfetmedi. Beşiktaş daha ziyade tedafüî bir sistemle oynuyordu. Mustafanın bir şütü dışarıya gittikten sonra Ârif de gözel bir vole attı, fakat takım bir türlü hızlanamadı ve maç Beşiktaşın 3 — 2 galebesile bitti.

İstanbulspor 1 — Fenerbahçe 0

Hakem Necdet Gezen'in idare ettiği bu maçta, bidayette sıkı bir tempo tutturan İstanbulsporlular, Fenerbahçe kalesini tazyik etmiye başlamışlardır. Devrenin onuncu dakikasından itibaren açılmıya başlıyan sarı lâcivertliler İstanbulspor kalesine tehlikeli hücumlarda bulunmuşlardır. Dalma Melihten ilerlemiye çalışan Fenerliler, İstanbulsporun kullandığı güzel taktik neticesinde müessir akınlar yapmakta güçlük çekmişlerdir. Böylelikle İstanbulspor kalesi, Fenerbahçe hücumlarına uzun bir müddet mukavemet etmiş ve devrenin ortalarına doğru sarı siyahlılar, rakip kaleyi tehdit etmiye başlamışlardır. İstanbulsporun bu tazyiki her an Fenerbahçe kalesini mağlûp edebilecek hissini veriyordu. Nitekim, sağdan Süleymanın kaparak sürdüğü top Kadire geçti ve Kadirin güzel şütile Fenerbahçe kalesi yegâne golü yedi. Bu golde İstanbulspor forvetlerinin ne kadar hisseleri varsa, Fenerbahçe sağ bekinin de o kadar hatası olmuştur. İlk devre bu şekilde bitmiştir.

İkinci devreye Fenerbahçe sıkı başlamıştır. İlk on beş dakika hücuma maruz kalan İstanbulspor kalesi, gerek kalecisi Fikretin çok güzel oyunu sayesinde ve gerek sarı siyah defansın akıllı oyunu ile her tehlikeyi kolaylıkla bertaraf etmiştir. Bundan sonra İstanbulspor forvetleri tekrar rakip kaleyi sarmışlar ve oyunları daha ziyade gösterişe kaçan Fenerbahçe beklerinden biri (Faruk) sakatlanarak sahadan çıktıktan sonra oyun tamamile Fenerbahçe kalesi önünde oynanmış ve bu kadar ağır tazyik neticesinde birçok goller kaçıran İstanbulsporlular hakemin düdüğü ile beraber sahadan 1—0 galip olarak ayrılmışlardır.

TAKIMLAR:

İstanbulspor: Fikret; Hayri, Faruk; Celâl, Rüştü, Enver; Tarık, Süleyman, Mükerrem, Kadir, Vakur.

Fenerbahçe: Murat; Faruk, Murat; Ali Rıza, Esat, Enis; Turan, Naim, Melih, Cemal, Cemil.

Vefa 3 — Beykoz 1

Hakem Eşref Mutlu'nun idaresi altında oynanan bu oyunda, Vefa ilk devrede tamamile hâkim bir oyun çıkarmış ve sahadan 2—0 galibiyetle ayrılmıştır. İkinci devrede Beykoz enerjik bir oyunla bir gol atarak 2—1 vaziyete geçmiştir. Lâkin çok geçmeden Hakkının attığı gol Vefaya üçüncü sayıyı da kazandırmış ve böylece Vefa rakibini 3—1 yenmiştir.

Altıntuğ 5 — Süleymaniye 2

İlk devrede 2—1 galip olarak sahadan ayrılan Süleymaniyeliler, ikinci devrede Altıntuğun üstün oyunu karşısında 4 gol yiyerek 5—2 mağlûp olmuşlardır.

İkinci maçta Beyoğluspor, üstün bir oyundan sonra Taksimi 2—0 mağlûp etmiştir.

İkinci küme takımları arasında yapılan maçlarda Davutpaşa, Ramiyi 5—1, Topkapı, Alemdarı 4—1 mağlûp etmişlerdir.

İstişare heyeti toplandı

Ankara, (Hususî) — Burada toplanan Beden Terbiyesi Merkez İstişare Heyeti, ruznamesine dahil meseleleri görüşmüş, fakat henüz hallede memiştir. Gençlik klübü olan müessese mensuplarının spor klüplerini temsil edemiyecekleri hakkındaki madde, beş saat münakaşa edildikten sonra bir neticeye bağlanamamıştır.

Gençlik klübü olan müesseselerin, mekteplerin ve spor klüplerinin kendi aralarında müsabakalar yapmaları karar altına alınması ihtimal dahilindedir.

Kongreye davet

Fenerbahçe Gençlik Klübünden:

Fenerbahçe Gençlik klübü umumi heyeti, fevkalâde olarak 26/10/941 pazar günü saat 10 da toplanacağından sayın azamızın teşrifleri rica olunur.

Daktilo aranıyor

Beyoğlu Dördüncü Noterliğinde eski ve yeni harfleri bilen bir daktilo bayana lüzum vardır. Galatada Mertebanı sokağında Dördüncü Noterliğe müracaat edilmesi.

Kiralık boş oda aranıyor

Galatasaray, Taksim ve civarında güneş görür boş bir oda aranıyor. İdaremizde M. M. rümuzuna mektupla bildirilmesi.

DOKTOR
Sedad Kumbaracılar
ÜROLOG - OPERATÖR
İdrar yolu ve tenasül hastalıkları mütehassısı
Ademi iktidar ve belgevşekliği, gece işeyen çocukların tedavisi. Sirkeci, Ankara Cad. Semih Lütfi apartımanı. (Tan Matbaası karşısı).

Hava Kurumu, Türk havacılığının büyük ve mühim bir takım ihtiyaçlarını karşılamak üzere teşebbüslere girişmiştir. Bu teşebbüslerin kısa zamanda başarılabilmesi için Hava Kurumuna yapmakta olduğumuz yardımları arttırmamız lâzımdır. Ramazan Bayramı fitre ve zekâtınla Hava Kurumuna cömertçe yardım etmek fırsatını bize kazandırmaktadır.

RADYOLİN
İLE SABAH, ÖĞLE VE AKŞAM
Her yemekten sonra günde üç defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

1 — Açık eksiltme ile 100 Kg. âdi sarı toz yaldız ile 300 Kg. ince ve kalın boya verniği alınacaktır.

2 — Muhammen bedeli 1040 lira olup muvakkat teminatı (78) liradır.

3 — Malzeme şartname ve nümuneleri mucibincedir.

4 — Eksiltme 4/11/941 salı günü saat 9.50 de Kabataşta Levazım şubesinde müteşekkil Alım Komisyonunda yapılacaktır.

5 — Nümuneler her gün sözü geçen şubede görülebilir ve şartname ayni yerden bedelsiz alınabilir. (9237)

Belsoğukluğu - İdrar zorluğu ve Böbrek hastalıklarına karşı
BELSAMİTOL kullanınız
Belsamitol idrar yollarını temizliyerek hastalığın ilerlemesine ve kana karışmasına mani olur. Bilûmum idrar yolları hastalıklarının tedavisinde tesiri kat'i ve emsalsiz bir müstahzardır. Eczanelerden arayınız.
Satış deposu: Sami Aksu, Bahçekapı İş Bankası arkasında Rahvancılar sokak No. 5.

İstanbul Defterdarlığından:

Keşan ve İpsala kazaları dahilinde büyük ve küçük Gala göllerile Enez dalyanı ve Meriç nehrinin tamamile Enez kazası dahilindeki deniz sahili ve mezkûr iki kazanın hududu millî dahilindeki bilcümle sayd mahalleri balık rüsumunun senevi icar bedelinden yüzde 20 tenzil ile 3 senelik kapalı zarf usulile tekrar 20 gün müddetle arttırmaya konulmuştur.

1 — Arttırma 25/10/941 cumartesi günü saat onda Edirne Defterdarlığında toplanacak komisyon huzurunda yapılacaktır.

2 — Bedeli ihale seneliği 2828 liradır. Muvakkat teminat akçesi 637 liradır.

3 — Taliplerin bu arttırmaya girebilmeleri için 2490 numaralı kanunun 4 üncü maddesi mucibince arttırmaya girmiye mâni bir hali bulunmadığına dair imzalı bir vesika ibrazı.

4 — Teklif mektupları yukarıda birinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar makbuz mukabilinde komisyon reisliğine verilmeli dir. Posta ile gönderilecek mektupların iadeli taahhütlü olması ve muayyen günden bir gün evvel komisyona gelmiş bulunması lâzımdır.

5 — Şartnameyi görmek ve fazla malûmat almak istiyenler Varidat Müdiriyetine müracaatları ilân olunur. «9103».

Türkiye Cumhuriyeti
ZIRAAT BANKASI
Kuruluş tarihi 1888 — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası
Şube ve Ajans adedi: 265.
ZİRAÎ ve TİCARÎ HER NEVİ BANKA MUAMELELERİ.
Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye veriyoruz.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve kumbarasız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunan lara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 adet	1.000	liralık	4,000 lira	100 adet	50	liralık	5,000 lira
4 »	500	»	2,000 »	120 »	40	»	4,800 »
4 »	250	»	1,000 »	160 »	20	»	3,200 »
40 »	100	»	4,000 »				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir. Kur'alar senede: 4 defa, 1 Eylûl, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Civata, perçin, gupilya ve saire gibi muhtelif malzeme mektupla teklif istemek suretile satın alınacaktır.

2 — Muvakkat teminat 1140.33 liradır.

3 — Tekliflerin Levazımdan parasız tedarik edilecek şartnamesindeki tarifata uygun olarak 3/11/941 pazartesi günü saat 17 ye kadar Metro Hanının 4 üncü katındaki Levazım Müdürlüğüne imza mukabilinde verilmiş olması lâzımdır. (9160)

Okul grameri
ELKİTABI
Yazan: PEYAMİ SAFA
Gramer komisyonunun koyduğu esaslara göre hazırlanan ilk ve tek eser fiyatı 25 kuruştur.
Satış yeri Cümhuriyet Kitabevi İstanbul - Ankara caddesi 101

ÜÇ KURTARICI

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Küçük tasarruf hesapları 1941
İKRAMİYE PLÂNI
KEŞİDELER: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İKRAMİYELERİ

1 adet	2000	liralık	= 2000.—	Lira
3 »	1000	»	= 3000.—	»
2 »	750	»	= 1500.—	»
4 »	500	»	= 2000.—	»
8 »	250	»	= 2000.—	»
35 »	100	»	= 3500.—	»
80 »	50	»	= 4000.—	»
300 »	20	»	= 6000.—	»

Devlet Demiryolları İlânları

Bir sene içinde İzmit deposuna gelecek tahminen 5000 ton maden kömüründen 3700 tonunun İzmitte ve 1300 tonunun da Adapazarında vagonlardan yere indirilmesi ve ayni miktar kömürün yine ayni mahallerden yerden makine ve icabında vagonlara yükletilmesi işi açık eksiltmeye konmuştur.

Yükleme muhammen bedeli 50 ve boşaltma muhammen bedeli 45 kuruştur.

Eksiltme 27/10/941 tarihine müsadif pazartesi günü saat 11 de H. Paşada 1 inci İşletme Komisyonunda yapılacaktır. Muvakkat teminat 156 lira 25 kuruştur. İsteklilerin muayyen gün ve saatte Komisyonda bulunmaları lâzımdır.

Fazla izahat ve şartname almak istiyenler İşletmeye müracaat etmelidir. (9017)

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

İşletme ihtiyacı için nümunesine göre 6000 metre «30» roda iki buçu borgatalık yerli malı kendir halat açık eksiltme usulile satın alınacaktır. Muhammen bedeli 2880 lira ve muvakkat teminatı 216 liradır. İhalesi 31/10/941 tarihine rastlıyan cuma günü saat on altıda Galata rıhtımındaki Umum Müdürlük binasında toplanacak Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Şartnamesi her gün sözü geçen komisyonda görülebilir. (9195)

Büyük zabıta romanı : 39

KAN DAMLASI

nakleden = BÜLENT BULAK

Kenyon:

— Mister Hume, dedi. Hizmetçileri görmek ister misiniz? Doktor Fawcett, hepsini bu akşam evden uzaklaştırmış... Tıpkı kardeşi gibi.

Bu sırada doktor işini bitirmişti. Çantasını kapatırken:

— Fazla bir şey yok, dedi. Bal gibi cinayet. Katil, doktorun âletlerinden birisini kullanmış: Damar kesmek için bıçak.

Mister Lane, masanın üzerindeki bir küveti göstererek:

— O da buradan alınmış, dedi.

O tarafa baktık; yazı masasının üstünde bir küvet ve içinde bir sürü âlet vardı. Doktor, herhalde bunları kaynatmak için çıkartmıştı. Zira bunların yanında, bunları kaynatmıya mahsus bir kaptaki su kaynıyordu. Doktor Bull bunu hemen söndürdükten sonra:

— Cesette, dedi, yalnız bir yara var. Bu da çok kanamış. Bakın...

Cesedi çevirdi; ölünün göğsünden sızan kan, arkasını tamamen sıvamıştı.

— Bıçak kaburga kemiklerinden birsini kazıyarak geçmiş.

Mister Lane yere eğildi ve ölünün kolunu kaldırarak:

— Doktor, dedi. Bunu görmüş müydünüz?

— Ha... Evet. Ehemmiyetli bir şey değil. Bir kan lekesi.

Hakikaten cesedin bileğinde üç tane yuvarlak kan lekesi vardı. Ben bağırdım.

— Bunlar katilin parmak izi olacak! Katil, herhalde cinayeti işledikten sonra ölüp ölmediğini anlamak için nabzına bakmış.

— Ben de aynı şeyi düşündüm.

Hume da lâfa karıştı:

— Bu pek mühim değil, canım. Doktor Bull, siz şimdi bir otipsi yapın. Kenyon haydi biz de işe başlıyalım.

Doktor Fawcett'in cesedini dışarı çıkarırlarken bir kere daha yüzüne baktım. İfade, korkmuş olmaktan ziyade korkunçtu; hattâ mütehayyir idi.

Herkes işe başlamıştı. Parmak izleri alınıyor, Kenyon oraya buraya emirler veriyor ve Hume da Rufus Cotten'u bir tarafa çekmiş birşeyler konuşuyordu.

Bu sırada Mister Lane'in, masanın üzerinde bulduğu bir şey, hepimizin başını o tarafa çevirtti. Bu, bir gece evvel pencereden gördüğüm ve Dr. Fawcett'in tetkik ettiği kutu parçası idi.

Mister Lane:

— Bunun buralarda olacağını tahmin ediyordum, dedi. Patience bundan da mâna çıkarıyorsun?.

Bu parça da hemen hemen ötekinin aynı idi. Yalnız iki tarafı da basıktı ve ihtimal ki kutunun orta kısmı idi. Bunun da üzerinde iki harf vardı. Sadece bunlar Mister Fawcett'e gönderildiğinin aynı değildi.

(Devamı var)

Borsa harici altın fiyatı

Reşadiye	24	Lira	90 K.
Kalın Beşibirlik	115	»	50 »
Külçe altın gramı	3	»	47 »

Birinciteşrin : Pazartesi

1360 H. Ramazan 28	20	1357 Rumî 1 ci teşrin 7
Gün 293		Hızır 168

Vakitler	Ezanî S	Ezanî D	Vasatî S	Vasatî D
Güneş (Yarınki)	12	56	06	18
Öğle	06	35	11	59
İkindi	09	37	14	59
Akşam	12	06	17	22
Yatsı	01	31	18	55
İmsak (Yarınki)	11	17	4	39

BORSA

18 - 10 - 941 muamelesi

Londra	1	Sterlin	5,24
Nevyork	100	Dolar	132,20
Cenevre	100	İsv. Fr.	—,—
Madrit	100	Pezeta	12,9375
Yokoha.	100	Yen	—,—
Stokho.	100	İsveç kr	31,0975

ESHAM VE TAHVİLÂT

İkramiyeli yüzde 5 1938	—,—
Yüzde 5 » 1933 Ergani A.B.C.	—,—
» 7 934 Sivas-Erzurum I	—,—
» 7 » 2 ilâ 7	—,—
Anadolu Demiryolu 1 ve 2	—,—
İş Bankası nama	12,10
Aslan Çimento	10.60
İst. Rıhtım dok ve antrepo	13,40
Şark değirmenleri	5.—

Sahibi : *Z. T. EBÜZZİYA*
Neşriyat Müdürü : *C. BARAN*
Basıldığı yer: *Matbaai EBÜZZİYA*